

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Zuzana Kratochvílová

**Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
- současný stav a perspektivy**

Bakalářská práce

Praha 2008

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Milena Černá

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 15. dubna 2008

.....

podpis studenta

Identifikační záznam

KRATOCHVÍLOVÁ, Zuzana. *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích : současný stav a perspektivy [The Research Library of South Bohemia in České Budějovice : present state and perspectives]*. Praha, 2008. 62 s., 28 s. příl. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Milena Černá.

Abstrakt

Bakalářská práce pojednává o současném stavu Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích (<http://www.cbvk.cz/>), se zaměřením na poskytované služby a akce pořádané pro čtenáře.

V první kapitole jsou stručně nastíněny dějiny Jihočeské vědecké knihovny od konce 19. století do současnosti, zdůrazněny jsou klíčové momenty, jež ovlivnily její další vývoj. Dále je blíže představen současný stav JVK, její materiální a personální zajištění, budování speciálních fondů a přechod na nový automatizovaný knihovní systém Advanced Rapid Library.

Jádro bakalářské práce tvoří podrobná charakteristika služeb a kulturních aktivit knihovny. Pozornost je také věnována publikační činnosti, za níž dostala Jihočeská vědecká knihovna významné ocenění. V neposlední řadě jsou popsány regionální funkce a činnosti v rámci Jihočeského kraje a snaha JVK napomoci rozvoji sítě jihočeských knihoven a zkvalitnění jejich služeb. Tyto aktivity jsou často hrazeny díky dotacím získaným z grantů a projektů vypisovaných v rámci České republiky i Evropské unie.

V závěru je nastíněna budoucnost knihovny a její perspektivy, představeny jsou její plány ohledně stávající budovy a jejího využití. Načrtnuto je i několik návrhů na zkvalitnění a rozšíření služeb pro čtenáře.

Klíčová slova

Jihočeská vědecká knihovna, služby, činnost, regionální funkce, České Budějovice, historie

Obsah

PŘEDMLUVA.....	7
1.ÚVOD.....	9
1.1.Vývoj do roku 1919.....	9
1.2.Léta 1919 – 1948.....	10
1.3.Léta 1948 – 1989.....	11
1.4.Po roce 1990.....	13
2.SOUČASNÝ STAV JIHOČESKÉ VĚDECKÉ KNIHOVNY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH.....	15
2.1.Organizační struktura.....	16
2.2.Zázemí knihovny.....	17
2.2.1.Pobočky.....	19
2.2.2.Zlatá Koruna.....	20
2.2.3.Sklady.....	20
2.3.Fond.....	21
2.3.1.Povodně 2002.....	22
2.4.Knihovnický systém.....	25
2.4.1.Souborný katalog ČR – CASLIN.....	28
3.ČINNOST A SLUŽBY JIHOČESKÉ VĚDECKÉ KNIHOVNY.....	30
3.1.Informační služby.....	31
3.2.Služby pro zdravotně znevýhodněné.....	34
3.3.Akce pro veřejnost.....	36
3.4.Publikační činnost.....	40
3.5.Česká a zahraniční spolupráce.....	41
3.6.Projekty a granty.....	43
3.7.Regionální funkce.....	46
3.7.1.Projekty v rámci regionálních funkcí.....	50
4.PERSPEKTIVY KNIHOVNY.....	54
4.1.Nová budova JVK.....	54
4.2.Návrhy na rozšíření služeb.....	55
5.ZÁVĚR.....	58
6.SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60
7.PŘÍLOHY.....	I

Předmluva

Následující stránky bakalářské práce jsou věnovány Jihočeské vědecké knihovně. Při volbě tématu pro mě byla důležitá skutečnost, že pocházím z Českých Budějovic a tamější knihovnu navštěvuji již od základní školy. Absolvovala jsem zde také povinnou třítydenní praxi, která mi umožnila nahlédnout více do vlastního chodu knihovny a činností, které zůstávají pro běžného uživatele skryté. Přesněji řečeno, které si čtenář ani neuvědomuje, jelikož vidí pouze knihu, která se mu dostane do rukou a ne práci schovanou za ní. Při předběžné informační přípravě jsem také zjistila, že poslední práce týkající se historie a současného stavu českobudějovické knihovny byla napsána v roce 1981 PhDr. Květou Cempírkovou, současnou ředitelkou Jihočeské vědecké knihovny. Bylo sepsáno ještě několik málo prací, zaměřovaly se však pouze na jeden aspekt a nepodávaly celkový přehled o jejím současném stavu a činnosti. Vzhledem k této skutečnosti jsem chtěla zaplnit takto vzniklou mezeru a předložit ucelený doklad o jejím dnešním stavu a jak se vyrovnává s nároky moderní doby.

Přesný název bakalářské práce je Jihočeská vědecká knihovna – současný stav a perspektivy. Jihočeská vědecká knihovna působí jako krajská knihovna pro Jihočeský kraj a vykonává mnoho činností. Vzhledem k omezenému rozsahu bakalářské práce jsem se zaměřila na nejaktuálnější události a služby a akce pro čtenáře, smyslem bakalářské práce není detailní popis chodu celé knihovny a jejích oddělení. Hlavním cílem je přiblížit současné aktivity Jihočeské vědecké knihovny, vyzdvihnout její specifika a události, které významným způsobem zasáhly nebo ovlivnily chod knihovny.

Jako informační zdroje mi sloužily především výroční zprávy Jihočeské vědecké knihovny za posledních pět let, interní dokumenty knihovny a dále články publikované v odborných časopisech Ikaros a Čtenář. Mnoho cenných informací jsem získala při konzultacích s odbornými pracovníky Jihočeské vědecké knihovny. Odborné schůzky se týkaly zajišťování regionálních funkcí, doplňování speciálních fondů a akcí pro čtenáře. Tyto informace nejsou nikde publikované, a tudíž je nebylo možné získat jiným způsobem.

V úvodní kapitole je nastíněn stručný historický vývoj Jihočeské vědecké knihovny, od jejího založení roku 1885 do současnosti. Kapitola je rozčleněna do čtyř částí, zdůrazněny jsou významné přelomové roky vývoje českého státu.

Další část zachycuje současný stav Jihočeské vědecké knihovny z hlediska jejího finančního, materiálního a personálního zajištění. Přiblíženy jsou obě hlavní budovy, všechny pobočky a také nedávná rekonstrukce skladů. Detailně je popsáno budování speciálních fondů knihovny a následky srpnových povodní z roku 2002, se kterými se Jihočeská vědecká knihovna vyrovnává doposud. Významnou událostí byl pro knihovnu také přechod na nový automatizovaný knihovnický systém.

Třetí kapitola, představující jádro celé práce, je věnována současným službám a činnostem Jihočeské vědecké knihovny. Každá ze sedmi podkapitol zastupuje jednu z oblastí aktivit knihovny. Pozornost je zaměřena na informační služby a služby pro handicapované, na kulturní činnost celé knihovny, představena je publikační činnost a také spolupráce s jinými knihovnami, a to nejenom v rámci regionálních funkcí, které JVK jako krajská knihovna zajišťuje, ale také na úrovni mezinárodní.

V závěru bakalářské práce je nastíněna budoucnost Jihočeské vědecké knihovny, představeny jsou její plány na rozšíření a přístavení stávající budovy na Lidické. Po konzultacích s PhDr. Květou Cempírkovou a PhDr. Milenou Černou je přidáno i několik osobních návrhů na zlepšení a rozšíření stávajících služeb pro uživatele.

Celkový rozsah práce je 62 stran a 28 stran příloh. Přílohu tvoří převážně fotografie Jihočeské vědecké knihovny a statistické ukazatele činnosti. Bakalářská práce také obsahuje samostatnou přílohu představující katalog výstavy Jídlo jako krásné umění. Bibliografické citace byly zhotoveny dle norem ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690–2. V textu je použito citování pomocí prvního údaje záznamu a data vydání, uvedených v hranatých závorkách.

Závěrem bych chtěla poděkovat PhDr. Zuzaně Hájkové a Lidmile Švíkové za jejich ochotu a trpělivé zodpovídání otázek. Poděkování také zaslouží další zaměstnanci Jihočeské vědecké knihovny, kteří mi bez ohledu na své vlastní pracovní vytížení poskytovali cenné informace týkající se chodu knihovny. Dále bych chtěla poděkovat několika lidem z mého okolí za jejich celkovou podporu. A především bych ráda poděkovala PhDr. Mileně Černé za podmětné rady a vedení bakalářské práce.

1. Úvod

Město České Budějovice patřilo odjakživa k nejdůležitějším centrům Jihočeského kraje, stalo se jeho metropolí nejenom po stránce hospodářské, ekonomické a politické, ale také po stránce kulturní a vzdělávací. Nermalou měrou k tomu jistě přispívá i Jihočeská vědecká knihovna, která zastává jednak funkci městské knihovny pro město České Budějovice, a dále krajské knihovny pro Jihočeský kraj.

Dnes představuje plně rozvinutou knihovnu s univerzálním zaměřením, i když na počátku svého vývoje patřila k téměř nejmenším krajským vědeckým knihovnám. Pro své čtenáře se snaží nabízet stále nové služby a ty stávající se snaží zlepšovat, pořádá výstavy, besedy, spolupracuje se základními a středními školami a také s Jihočeskou univerzitou. Jak řekl Vladislav Vančura: „*Knihovna bez čtenářů je věc mrtvá a nicotná.*“ Jihočeská vědecká knihovna v tomto ohledu nepředstavuje výjimku – prvotní orientace musí být vždy na čtenáře. Podle jeho přání, zájmů (ať už osobních nebo profesních) a požadavků se následně řídí veškeré práce v knihovně, od akvizice až po zpřístupnění dokumentů. Samozřejmě ne vždy lze těmto požadavkům plně vyhovět, i přes sebevětší dobrou vůli. Prostředky knihovny jsou limitované, a to vedle prostorových a personálních možností převážně finančně. Záleží potom na schopnostech pracovníků dané knihovny, jak dokáží s přidělenými prostředky nakládat.

Současný stav knihovny a její možnosti jsou také dány jejím historickým vývojem a podmínkami, za jakých se utvářela. Krátce bych zde proto načrtla stručný historický vývoj Jihočeské vědecké knihovny.

1.1. Vývoj do roku 1919

Počátky Jihočeské vědecké knihovny lze datovat přibližně od roku 1860, kdy po vydání Říjnového diplomu a Únorové ústavy r. 1861 bylo umožněno zakládat české spolky. V Českých Budějovicích, kde německá část obyvatelstva, i když početně slabší, byla hospodářsky silnější a ovládala rozhodující pozice ve městě, to přineslo určité kulturní uvolnění. Roku 1862 založilo české měšťanstvo reprezentativní spolek Besedu Českobudějovickou [CEMPÍRKOVÁ, 1986]. Postupně vznikaly i další spolky, např. Beseda lidu, Beseda řemeslnicko-živnostenská, spolek Budivoj apod., při kterých se také zakládaly spolkové

knihovny. Dr. August Zátka nakonec formuloval program, ve kterém navrhoval zřízení veřejné městské knihovny. Ve stejné době se návrh na zřízení veřejné knihovny projednával také v místním odboru Národní jednoty pošumavské, která vznikla jako protiváha německého spolku Böhmerwaldbund. 22. dubna 1885 byla schválena dohoda mezi spolky Beseda lidu, Beseda českobudějovická a Beseda řemeslnicko-živnostenská o sloučení dosavadních spolkových knihoven a vytvoření české knihovny v Českých Budějovicích. V srpnu k této dohodě přistoupila namísto Besedy lidu Národní jednota pošumavská [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006a]. Česká knihovna byla slavnostně otevřena 15. listopadu 1885. Neplnila ale funkci veřejné knihovny v dnešním slova smyslu, byla přístupná pouze členům některého českého spolku ve městě. Roku 1897 byla otevřena veřejná čítárna časopisů a od téhož roku sloužila knihovna plně veřejnosti, nejenom spolkovým členům. Fond knihovny byl stále rozdělen podle vlastnictví jednotlivých spolků; část knihovny náležející odboru Národní jednoty pošumavské se ale rozrůstala daleko rychleji, až nakonec ostatní spolky souhlasily s darováním svých podílů a roku 1902 se výhradním majitelem knihovny stala Národní jednota pošumavská [CEMPÍRKOVÁ, 1986]. V knihovně pracoval jeden knihovník s dobrovolným úvazkem, mohl si přizvat spolupracovníky z řad studentů, mezi nimi byl i například Fráňa Šrámek.

V prvních letech své existence se knihovna několikrát stěhovala, fond byl doplňován především z knižních nebo peněžních darů, ať už od jednotlivců nebo institucí. Celkově byla knihovna odkázána na podporu a dobrou vůli svých zřizovatelů, jelikož zde nebylo žádné právní uzákonění týkající se knihoven. V období první světové války došlo ke zhoršení provozních podmínek. Byly omezeny finanční možnosti Národní jednoty pošumavské a část fondu byla věnována vojenským knihovnám v rámci péče o vojáky. Přesto i nadále byla přístupná veřejnosti, v roce 1917 bylo registrováno 742 čtenářů.

1.2. Léta 1919 – 1948

Vydáním prvního knihovního zákona o obecních knihovnách 22. července 1919 začala v Českých Budějovicích jednání o podmínkách, za nichž obec převezme knihovnu do své správy. Základem nové veřejné knihovny se mohla stát jediná knihovna odboru Národní jednoty pošumavské. Roku 1921 byl veškerý majetek knihovny postoupen městu za částku 39 000 Kčs [CEMPÍRKOVÁ, 1986], slavnostní

otevření Veřejné městské knihovny v Českých Budějovicích proběhlo 1. října 1921. Prvním knihovníkem se stal Rudolf Strnad. Na počest dr. Augusta Zátky a jeho podílu na zřízení knihovny proběhlo v roce 1927 přejmenování knihovny na Veřejná městská knihovna dr. Augusta Zátky. V následujících letech bylo zřízeno hudební a dětské oddělení, proběhla rozsáhlá přestavba budovy v Riegrově ulici, která umožnila využívat i sousední dům, a i nadále přetrvávaly problémy s vymáháním alespoň minimální částky na provoz knihovny od městské rady.

Období fašistické okupace znamenalo značné zhoršení existenčních podmínek. Německá správa systematicky stěžovala práci knihovny. Ta byla násilně vystěhována ze své budovy, kam byla přesunuta knihovna německá. Zpět se vrátila až 9. května 1945 [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006b]. Následně proběhla celková revize fondu, byla vyřazena braková a fašistická literatura. Ve stejném roce byla otevřena Jihočeská vědecká knihovna, která vedle Veřejné městské knihovny byla druhou knihovnou přístupnou pro veřejnost. O její vznik se zasloužil prof. Josef Lomský. Fond obsahoval vše, co bylo publikováno v kraji nebo co se Jihočeského kraje týkalo, dále obsahoval konfiskáty a knihy z různých knihoven zaniklých spolků a organizací.

1.3. Léta 1948 – 1989

Změny po únoru 1948 přinesly i změnu v knihovnické činnosti. Práce knihovny se řídila formou čtvrtletních plánů. Ředitelkou knihovny byla zvolena Jiřina Houdková, která vykonávala funkci ředitelky až do roku 1974. Po vydání směrnice Organizace lidového knihovnictví r. 1950 se knihovna přejmenovala na Krajskou lidovou knihovnu. Byl zaveden volný výběr, rozvíjela se práce se čtenářem, nově se začala poskytovat služba MVS a dva bibliobusy zajišťovaly rozvoz knih do oblastí, kde se lidé nemohli dostat ke knize jiným způsobem. Úkolem krajské knihovny bylo také zajišťování metodické pomoci a školení pro okresní lidové knihovny. Roku 1953 byl knihovně udělen titul Vzorná lidová knihovna.

Jihočeská vědecká knihovna byla přejmenována na Státní studijní knihovnu dr. Zdeňka Nejedlého. Do jejího fondu byly zařazeny svazky ze zrušených klášterních a církevních knihoven a ministerstvem školství jí byla stanovena specializace na pedagogiku, lesnictví, dřevařství, zemědělství a rybníkářství [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006a].

V roce 1958 proběhlo rozhodnutím ministerstva sloučení obou českobudějovických knihoven – Státní studijní knihovny a Krajské lidové knihovny. Nová knihovna dostala název Krajská knihovna. Sloužila jednak jako veřejná knihovna pro obyvatele města a okresu Českých Budějovic, dále byla pověřena metodickou funkcí pro knihovny Jihočeského kraje [CEMPÍRKOVÁ, 1986]. Zákon o jednotné soustavě knihoven č. 53/59 Sb. měl zabezpečit jednotné budování knihoven a provádění státní politiky. Ukládal spolupráci v oblasti doplňování fondů a metodické pomoci. Následně byl vytvořen první pětiletý plán na období 1961–1965. Větší důraz byl kladen na práci dětského oddělení a také na práci na pobočkách, kterých v té době bylo patnáct. Od roku 1963 měla knihovna právo povinného výtisku. Fond odpovídal univerzálnímu zaměření knihovny, budoval se speciální fond regionální literatury, historický fond, fond krásné literatury a krásné dětské literatury a také fond patentové a normalizační literatury. Proběhla změna organizačního řízení z dvoustupňového na třístupňové – bylo vytvořeno šest odborů, které se dále členily na oddělení. Byla navázána spolupráce se středisky Vědeckých, technických a ekonomických informací (VTEI) a s odbornými knihovnami jihočeských podniků [CEMPÍRKOVÁ, 1986]. Od roku 1969 vydávala Krajská knihovna Kalendárium významných osobností, dnes přejmenované na Významná výročí regionálních osobností jižních Čech. Proběhla rozsáhlá rekonstrukce skladů a budovy Na Sadech.

Na základě Zásad rozvoje jednotné soustavy knihoven z roku 1974, které ukládaly vytvoření jednotné sítě veřejných knihoven, došlo v roce 1979 k přejmenování Krajské knihovny na Státní vědeckou knihovnu v Českých Budějovicích (SVK). Statut ustanovil SVK jako univerzální vědeckou knihovnu, která je koordinačním a integračním střediskem knihovnických, bibliografických a informačních služeb a metodického řízení jednotné soustavy knihoven Jihočeského kraje; plní funkci okresní knihovny pro okres České Budějovice a městské knihovny pro město České Budějovice [CEMPÍRKOVÁ, 1986]. V klášteře Zlatá Koruna byla otevřena stálá literární výstava Písemnictví v jižních Čechách, téměř každoročně zde také probíhaly dílčí stavební úpravy, které si vyžádaly nemalé investiční prostředky. V těchto letech vydávala knihovna velké množství různých informačních a metodických materiálů a periodik, např. Metodický zpravodaj pro knihovny Jihočeského kraje; Knihovnictví v Jihočeském kraji 19.; Knihovnicko-informatická výchova; Adresář knihoven a středisek VTEI Jihočeského kraje, sborník Slovenské

národní povstání apod. Knihovně byly v roce 1985 uděleny medaile „Zasloužilý bojovník proti fašismu“ a „Za zásluhy a budování Jihočeského kraje“. V roce 1986 bylo zadáno vypracování studie rekonstrukce budovy Na Sadech a zároveň byla zahájena stavba odlehčovacího skladu v Kněžských Dvorech pro 150 000 sv., která byla dokončena v roce 1989. Po listopadu 1989 byla v tajném hlasování vyslovena důvěra stávající ředitelce [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006a].

1.4. Po roce 1990

Státní vědecké knihovně v Českých Budějovicích byla přidělena budova zrušeného Muzea dělnického revolučního hnutí na Lidické třídě, kam se následně přestěhovala studijní část z budovy Na Sadech. Zde také započala první fáze rekonstrukce. V knihovně bylo k roku 1990 registrováno 18 771 čtenářů. V roce 1991 byl zahájen zkušební provoz systému CDS/ISIS-MAKS; ve stejném roce byly některé církevní a klášterní knihovny vráceny původním majitelům. V roce 1994 zahájila knihovna automatizované zpracování knihovních fondů v systému Tinlib a v roce 1995 se připojila na Internet [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006b]. Od roku 1996 byla zrušena povinnost pro nakladatele zasílat knihovně celorepublikový povinný výtisk. Knihovně zůstalo pouze právo regionálního výtisku pro knihy vydané na území Jihočeského kraje. Knihovna se také v této době zapojila do řešení knihovnických projektů jako např. Retrokon nebo Souborný katalog. V roce 1999 byla dokončena rekonstrukce vily Na Sadech a knihovna se definitivně přestěhovala z Riegrovy ulice č. 3, kde sídlila od roku 1924. K 1.7.2000 byl klášter Zlatá Koruna předán pod správu Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích, zůstalo zde pouze odborné pracoviště historických fondů.

„Rozhodnutím Ministerstva kultury ČR o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, byla podle ustanovení §1 zákona č.157/2000 Sb. převedena Státní vědecká knihovna v Českých Budějovicích do vlastnictví Jihočeského kraje s datem 1. 7. 2001. Zastupitelstvo Jihočeského kraje dne 11.9.2001 vzalo na vědomí převod Státní vědecké knihovny do majetku Jihočeského kraje a vydalo zřizovací listinu knihovny, která dostala nový název **Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích**. Jihočeská vědecká knihovna, na základě žádosti nového zřizovatele byla zapsána dne 24. 11. 2001 do rejstříku vedeného Krajským soudem v Českých Budějovicích. Je zapsána pod F

9437/2001, oddíl Pr, vložka 119. Jako správce osobních údajů je registrována u Úřadu pro ochranu osobních údajů v Praze pod číslem 00000004/001.“ [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006b].

V roce 2002 byla připojena k síti poslední pobočka v Rožnově, od této chvíle platí jediná čtenářská legitimace pro všechny pobočky. V tomto roce také zasáhly knihovnu rozsáhlé povodně, celkem bylo odepsáno 120 000 svazků knih. V roce 2003 knihovna obdržela jako první v České republice cenu Ministerstva kultury ČR Knihovna roku v kategorii „Významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb“ za elektronickou knihu Kohoutí kříž [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006b]. Jihočeská vědecká knihovna nabízí od roku 2004 pro své čtenáře službu Ptejte se knihovny, garantuje zodpovídání dotazů z oblastí týkajících se jejího fondu, poskytovaných služeb a také otázky ohledně jihočeského regionu. V roce 2005 oslavila 120 výročí svého založení a zároveň 200 výročí narození významného jihočeského rodáka Adalberta Stiftera. K oběma významným událostem uspořádala řadu výstav. V roce 2006 přešla na nový knihovnický systém Advanced Rapid Library od firmy Cosmotron. Byla také zahájena přístavba skladu v Kněžských Dvorech. V pobočce Čtyři Dvory proběhla rozsáhlá rekonstrukce a úprava interiéru v celkových nákladech 1 200 000 Kč. K roku 2007 bylo registrováno 18 861 čtenářů, fond tvořilo celkem 1 324 542 dokumentů.

2. Současný stav Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích

Jihočeská vědecká knihovna v dnešní době představuje jednu ze třinácti krajských knihoven České republiky, které byly zřízeny resp. přejmenovány po ukončení činnosti okresních úřadů roku 2000 [ČESKO, 2000]. Knihovní zákon č. 257/2001 Sb. § 11 definuje krajskou knihovnu takto:

- 1) Krajská knihovna je knihovnou s univerzálním knihovním fondem, případně doplněným specializovanými fondy. Krajská knihovna trvale uchovává konzervační fond a historický fond.
- 2) Krajská knihovna je součástí systému knihoven vykonávající koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti, v jejichž rámci též
 - a) spolupracuje s Národní knihovnou při zpracování národní bibliografie a při zpracování souborného katalogu,
 - b) zpracovává a zpřístupňuje regionální informační databáze a zabezpečuje koordinaci krajského bibliografického systému,
 - c) je krajským centrem meziknihovních služeb,
 - d) spolupracuje s knihovnami v kraji při zavádění nových technologií v oblasti zajištění veřejných knihovnických a informačních služeb.
- 3) Krajská knihovna plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji. Smlouva o přenesení regionálních funkcí na vybrané základní knihovny musí být písemnou formou.
- 4) Plní-li krajská knihovna v místě svého sídla i funkci základní knihovny, podílí se na zajištění této funkce obec.

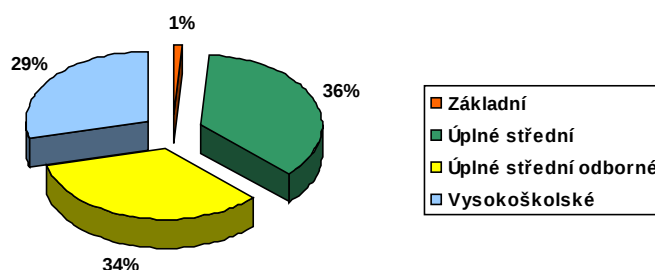
Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, Jihočeská vědecká knihovna (dále JVK) plní funkci městské knihovny pro město České Budějovice a krajské knihovny pro Jihočeský kraj. Jejím zřizovatelem je Jihočeský kraj, který má dle knihovního zákona povinnost přispívat na provoz knihovny. Návrh rozpočtu na daný rok si sestavuje přímo knihovna a schválení musí projít krajským zastupitelstvem. Činnost knihovny je dále zajišťována díky účelovým dotacím, grantům a podílům na projektech (viz. kapitola .) a také výnosům z vlastní činnosti. V roce 2007 byly úkoly JVK financovány z 86,3 % z příspěvku na provoz poskytnutého zřizovatelem, z 8,4 % z účelových dotací poskytnutých z prostředků státního rozpočtu a územních

samosprávních celků, z 5,3 % se na celkovém financování knihovny podílely výnosy z vlastní činnosti [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2008e]. Po sestavení rozpočtu se část přidělených finančních prostředků přerozdělí pro účely nákupu fondu mezi jednotlivá oddělení, která tím mají stanovenou výši financí na nákup dokumentů pro daný rok. S přiděleným finančním obnosem mohou nakládat víceméně samostatně, záleží na jednotlivých vedoucích, co se rozhodnou zařadit do fondu svého oddělení. Samotné akviziční oddělení zajišťuje nákup stálých objednávek, například na celou produkci nakladatelství Linde nebo Vitalis, a doplňování speciálních fondů.

Kromě vlastního finančního zabezpečení provozu potřebuje mít knihovna také odpovídající personální a materiální zajištění, aby mohla plně vykonávat funkce a činnosti dané knihovním zákonem.

2.1. Organizační struktura

Řízení Jihočeské vědecké knihovny je třístupňové – třetí stupeň řízení představuje ředitelka JVK, kterou jmenuje a odvolává Rada Jihočeského kraje a která je statutárním zástupcem knihovny. Od roku 1974 je ředitelkou PhDr. Květa Cempírková. Druhý stupeň tvoří odbory a první stupeň oddělení a jednotliví zaměstnanci. Průměrný počet zaměstnanců k 31. 12. 2007 byl 102 osob, v průběhu roku se počet pracovníků měnil v důsledku nástupu nových a odchodu stávajících zaměstnanců. Průměrný přepočtený stav byl 88,50 úvazku. Mzdy byly pro rok 2007 vyplaceny v celkové výši 17 969 851 Kč, průměrný měsíční plat činil 16 458 Kč. Procentuálně vyjádřené zastoupení zaměstnanců podle dosaženého stupně vzdělání je následující:

Organizační struktura JVK:

Ředitelka:

- Sekretariát
- Oddělení rukopisů a starých tisků
- **Náměstek pro knihovnické služby (řídí Odbor služeb)**

Studijní knihovna

- Oddělení půjčoven a skladu na Lidické tř.
- Oddělení BIS
- Oddělení periodik
- Oddělení hudební
- Oddělení regionální

Všeobecná knihovna

- Oddělení půjčoven a skladu Na Sadech
- Oddělení poboček
- Oddělení pro děti Na Sadech

- **Vedoucí odboru (řídí Odbor doplňování a zpracování knih a map)**
 - Akvizice
 - Jmenná a věcná katalogizace
 - Odpisy a tisk katalogizačních lístků
 - Fond výtvarně pozoruhodných knihovních fondů
- **Vedoucí odboru (řídí Odbor knihovnictví a odborného vzdělávání)**
 - Oddělení regionálních služeb
 - Systémové knihovnictví
 - Oddělení automatizace systému a správy sítí
 - Oddělení vzdělávání knihovníků
- **Ekonomický náměstek (řídí Odbor ekonomicko-správní)**
 - Osobní oddělení a mzdová účtárna
 - Finanční účtárna
 - Hospodářská správa
 - Investice
 - Správa budov
 - Autoprovoz
 - Technická oddělení
 - (reprodílna, knihařská dílna, údržbářská dílna)

2.2. Zázemí knihovny

Jihočeská vědecká knihovna sídlí ve dvou hlavních budovách – na Lidické č. 1 a v ulici Na Sadech č. 26 – 27.

Lidická

Budovu po zrušeném Muzeu dělnického revolučního hnutí na Lidické třídě dostala knihovna k užívání roku 1990. Muzeum bylo otevřeno v roce 1975 s cílem shromažďovat informace a dokumenty o úspěších budování socialismu na jihu Čech [JIHOČESKÝ KRAJ, 2008, s. 28-29]. Dnes je zde vědecká (studijní) část Jihočeské vědecké knihovny. V přízemí se nachází registrace a výpůjční pult. Čtenáři si zde mohou objednávat knihy přes IPAC, k dispozici mají 24 počítačů bez připojení k internetu. V budově na Lidické není volný výběr, žádanky na knihy jsou odesílány do skladu, který se rozkládá v celém dolním patře a části přízemí. Převážně v dopoledních hodinách, než se otevře počítačová studovna ve druhém patře, mohou čtenáři využívat 6 počítačů připojených na internet. Naproti výtahům je umístěna malá výběrová výstava nově získaných knih, které si čtenáři mohou rezervovat a po uplynutí jednoho měsíce půjčit. První patro je vyhrazeno hudebnímu oddělení, oddělení periodik a bibliografické-informační službě a studovně. Ve druhém patře se kromě zmiňované počítačové studovny nachází také regionální oddělení a výstavní prostory.

Sídlí zde také část správy knihovny a organizačního řízení – Odbor knihovnictví a odborného vzdělávání a pod něj spadající oddělení systémového knihovnictví, automatizace a správy sítě a regionálních služeb; dále Odbor doplňování a zpracování knihovního fondu s akvizičním oddělením a jmennou a věcnou katalogizací.

Na Sadech

Eggertova vila Na Sadech byla postavena v letech 1859–1860 jako rodinné sídlo Antona Eggerta, podnikatele a majitele grafitových dolů z Českých Budějovic. Představuje přechod mezi empírem a historismem. Od roku 1946 zde sídlila Jihočeská vědecká knihovna, která byla později přesunuta právě do budovy na Lidické. Dnes se zde nachází všeobecná (lidová) knihovna. V celé budově je zaveden volný výběr. Oddělení pro dospělé je přístupné pro všechny čtenáře od 15 let, v prvním patře se nachází beletrie a přízemí je vyhrazeno naučné literatuře. V dětském oddělení ve druhém patře je fond beletrie uspořádán podle věkových kategorií (nejmenší, střední školní věk, starší školní věk), často ho využívají i studenti a profesori Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity. Před povodněmi v roce 2002 zde také byla samostatná počítačová studovna, která byla ale kompletně

vyplavena. Nyní je v oddělení pro dospělé vyčleněna jedna místnost u registrací čtenářů, kde mají uživatelé knihovny k dispozici 4 počítače s připojením na internet a několik samostatných studijních míst. V horním patře jsou kancelářské prostory určené pro vedení knihovny.

Na přelomu 80. a 90. let byla postavena vedlejší budova, kde se nachází šestipatrový sklad, část oddělení regionálních služeb a odbor ekonomicko-správní. Část budovy byla také do loňského roku pronajímána soukromým firmám, v souvislosti s koncem platnosti nájemní smlouvy v letošním roce se počítá s plným využitím prostor pro knihovnu. V horním patře by sídlilo ekonomické oddělení a přízemí by celé patřilo oddělení regionálních služeb.

2.2.1. Pobočky

Oproti minulým letům se počet poboček značně snížil. V 60. letech jich bylo patnáct, dnes už jsou pouze čtyři. Dvě pobočky byly zrušeny ještě v roce 2001, a to z důvodů výpovědi nájemní smlouvy a špatných hygienických podmínek. Naopak některé plánované se ani nezřídily, např. na sídlišti Máj.

Pobočka Čtyři Dvory

Pobočka na sídlišti Šumava patří k jedněm z nejmladších. Je zde oddělení pro děti a pro dospělé, čtenáři mají ve volném výběru k dispozici fond o rozsahu cca 23 000 svazků. V roce 2006 prošla celkovou rekonstrukcí. Byla vyměněna podlahová krytina, osvětlení, rozšířena elektroinstalace, proběhlo malování a kompletní výměna veškerého nábytku a zařízení. Všechny tyto úpravy byly provedeny v celkovém nákladu 1 200 000 Kč, na nábytek přispěl Magistrát města částkou 650 000 Kč.

Pobočka Vltava

Má velice výhodné umístění přímo uprostřed sídliště Vltava v areálu mateřské školky. Opět je přístupná pro všechny věkové kategorie, fond čítá přibližně 24 000 svazků.

Pobočka Suché Vrbné

Pobočka v Suchém Vrbném je také umístěna v areálu mateřské školky, nachází se zde jak oddělení pro dospělé, tak i pro děti. Fond zpřístupněný ve volném výběru se pohybuje okolo 26 000 svazků beletrie a naučné literatury.

Pobočka Rožnov

Nachází se na nejjižnějším okraji Českých Budějovic, dříve to byla samostatná osada, která se později s rozrůstající zástavbou připojila k městu. Fond o velikosti cca 19 500 svazků je přístupný pro děti i dospělé.

2.2.2. Zlatá Koruna

Obec Zlatá Koruna se nachází mezi Českými Budějovicemi a Českým Krumlovem. Zdejší klášter patřící řádu cisterciáků zřídil Přemysl Otakar II. roku 1263 na ochranu svých zájmů před pronikáním Vítkovců. Za dobu své existence byl několikrát vypálen, střídavě procházel obdobími rozkvětu a úpadku, až byl nakonec roku 1785 rozhodnutím císaře Josefa II. zrušen. V průběhu 19. století byl využíván k průmyslovým účelům – bylo zde zřízeno bělidlo, kartounka, továrna na výrobu kašmíru a také slévárna. Průmyslové využití pokračovalo až do roku 1909. V letech 1979 – 2000 jej měla ve své správě Jihočeská vědecká knihovna, dnes patří pod správu Národního ústavu památkové péče. JVK si zde zachovala odborné pracoviště historických fondů.

2.2.3. Sklady

Jihočeská vědecká knihovna v současné době využívá několik míst pro uskladnění knih. Ve Zlaté koruně jsou uloženy historické fondy a periodika. Podzemí budovy na Lidické slouží jako sklad pro nejnovější část fondu naučné literatury a vysokoškolských skript. Starší publikace jsou dodávány každý den ze skladu Na Sadech, odkud se také vozí beletrie patřící do fondu studijní knihovny na Lidické. Část skladu Na Sadech je také vyhrazena pro doplňovací knihovnu.

Sklad v Kněžských Dvorech byl dokončen v roce 1989 s původně plánovanou úložnou kapacitou 150 000 svazků. Což se ale postupem času, hlavně díky nárůstu produkce a také s povinností krajské knihovny trvale uchovávat konzervační fond, ukázalo jako nedostačující. V roce 2006 získala JVK potřebné investiční prostředky na dostavbu a přístavbu skladů od Jihočeského kraje. Práce byly zahájeny v květnu 2006 a pokračovaly až do třetího čtvrtletí roku 2007. Nové prostory pojmu až 1 000 000 dokumentů, což odpovídá přibližně 16 000 metrů knihovního fondu. Přestěhování fondů proběhne během roku 2008, přesunut by měl být fond periodik ze Zlaté Koruny. Zprovoznění skladu v Kněžských Dvorech značně přispěje ke zlepšení služeb čtenářům, jelikož takto budou mít časopisy

a noviny připraveny do druhého dne, kdežto do skladu ve Zlaté Koruně se jezdilo jednou až dvakrát týdně.

2.3. Fond

Jihočeská vědecká knihovna je podle knihovního zákona knihovnou s univerzálním fondem s celkovým počtem (k 31. 12. 2007) 1 132 492 svazků. Má povinnost uchovávat konzervační fond, což pro JVK znamená uchovávat bývalý celorepublikový povinný výtisk a v dnešní době povinný výtisk na periodika a regionální literaturu. V roce 2007 získala regionálním povinným výtiskem 458 knih.

Platný knihovní zákon také povoluje budování speciálních fondů, které pomáhají utvářet specifický profil dané knihovny. JVK již několik let systematicky buduje Fond výtvarně pozoruhodných knih. Počátky budování spadají do 70. let, kdy se do fondu začaly nakupovat knihy, které získaly některou významnou literární cenu za ilustraci. Víceméně náhodně byly doplňovány bibliofilie a umělecké knižní vazby, např. z nakladatelství Bonaventura, od knihaře Ladislava Hodného z Týna nad Vltavou nebo Jindřicha Svobody z Brna. Nákup značně závisel na finančních možnostech v daném roce, jelikož z rozpočtu nebyla pravidelně vyhražována částka na nákup těchto knih. Dnešní akviziční politika se zaměřuje na získání alespoň jedné umělecké vazby od knihaře z Jižních Čech a dále, aby byla zastoupena jedna vazba od nejvýznamnějších českých knihařů 20. století, včetně současné produkce. Zastoupeny jsou například vazby od Ludvíka Bradáče, Jana Rajmana, Oty Blažka nebo Jana Soboty. V loňském roce získala knihovna unikátní sbírku 42 knih v uměleckých vazbách na téma Jídlo jako krásné umění. Svázána byla jediná kniha od pana Bohumila Illa z Brna, jehož koníčkem je krásná kniha a umělecká knižní vazba, který sepsal své oblíbené recepty a svázání nabídl významným českým a několika zahraničním knihařům. Vznikla tak sbírka, která představuje průřez současným knihařským uměním. Jihočeská vědecká knihovna uspořádala k příležitosti získání této sbírky výstavu s vybranými ukázkami uměleckých vazeb (viz. samostatná příloha – katalog výstavy). Celkově fond výtvarně pozoruhodných knih obsahuje cca 4 700 knih, z toho 3 500 v malém formátu, 1000 ve formátu A4 a 200 ve velkém formátu.

Dalším speciálním fondem, který má Jihočeská vědecká knihovna ve své správě a který se snaží systematicky rozšiřovat, je historický fond ve Zlaté Koruně.

Základ pochází ze zrušených klášterních a církevních knihoven z období komunismu. Některé se sice musely po roce 1989 vrátit původním majitelům, přesto JVK zůstal ve správě rozsáhlý fond historických knih a dokumentů. Ke konci roku 2007 celkem obsahoval 45 724 dokumentů a z toho 507 rukopisů. Do historického fondu patří také soubor map vzniklých do r. 1801. Knihovní fondy ze zrušených institucí zůstaly zachovány jako samostatné celky a postupem času byly sepsány a zkatalogizovány. Badatelé mají k dispozici lístkový katalog, v roce 2006 byl naskenován v rámci grantového programu VISK 5 RETROKON a v loňském roce v rámci stejného programu byly naskenované záznamy převedeny do strukturované podoby v MARCu 21. Prozatím nejsou zpřístupněny v rámci IPACu, nejdříve musí proběhnout odstranění chyb, které se objevily při zpracování rozsáhlých a obtížných záznamů v tak krátkém čase, jaký měla knihovna od schválení projektu (zhruba 5 měsíců) k dispozici. Probíhá také skenování titulních listů a výrazných znaků knih, tzn. vazeb, ilustrací a příloh, které se později prováží se záznamem v elektronickém katalogu. Doplnění historického fondu je v dnešní době víceméně nahodilé, pokud se někde objeví rukopis, prvotisk nebo starý tisk, který má nějakým způsobem vztah k jižním Čechám, ať už provenienčně nebo vlastníkem, snaží se jej Jihočeská vědecká knihovna zakoupit. V Londýně byl takto objeven jeden ze tří Vimperských prvotisků z 15. století, na jehož nákup poskytlo Ministerstvo kultury Jihočeské vědecké knihovně dotaci 1 000 000 Kč. Největší přírůstek za dobu, co je JVK pod správou Jihočeského kraje, byl v loňském roce. Zakoupeno bylo 25 rukopisů a starých tisků v ceně 85 000 Kč. Ve studovně ve Zlaté Koruně mohou čtenáři využívat příruční knihovnu, která obsahuje encyklopedie, biografické slovníky, studie o rukopisech a starých tiscích, publikované soupisy rukopisů a starých tisků a odborná periodika.

2.3.1. Povodně 2002

V roce 2002 postihly většinu České republiky rozsáhlé povodně a v první linii stály České Budějovice. Voda se nevyhnula ani Jihočeské vědecké knihovně, byly vytopeny obě hlavní budovy. Celkem bylo zatopeno 1990 m², voda dosahovala průměrné výšky 1,7 m.

První vlna zasáhla knihovnu 8. 8., kdy se začala upouštět voda z vodní nádrže Římov. Hlavní budova na Lidické se nachází v těsném sousedství řeky Malše, která se vylila z břehů. Naštěstí o této vlně bylo celé město relativně včas informováno

a zaměstnanci knihovny stačili vyklidit spodní police ve skladu. Voda zaplavila parkoviště, ale do knihovny se v podstatě nedostala, trocha vody se objevila ve sklepě. Druhá vlna byla daleko rozsáhlejší, jelikož se ve velkém začala upouštět vodní nádrž Lipno. 12. srpna byl normální výpůjční den, knihovna se ale v 15 hodin zavřela, aby se mohli zaměstnanci dostat domů, jelikož se začalo zatápět okolí Českých Budějovic a voda už pronikala i do samotného města. Krizový štáb ujišťoval, že voda nevystoupí výš než před čtyřmi dny. Předběžná opatření proběhla i v budově Na Sadech – výpočetní technika a svazky z nejnižších polic byly přeneseny do vyšších pater. Brzy ráno 13. srpna do knihovny přišlo 10 zaměstnanců a spolu s ředitelkou ještě prováděli poslední záchranné práce, které byly možné. Knihy se vynášely ještě do vyšších pater, zálohovaly se všechna data na serverech, z administrativní budovy se vynesly personální a mzdové spisy a ceniny. Byly vypnuty elektrické jističe, tudíž už vodu nemohla odčerpávat ani čerpadla. Budovy byly opuštěny, až když voda začala tryskat z kanalizace a WC. Některým pracovníkům se nepodařilo dostat domů, buď přespali u kolegů nebo ve sběrných táborech. Správce sítě zůstal sám přes noc v prázdné zatápějící se budově bez elektřiny. Další den se dostavili do práce ti zaměstnanci, kteří měli alespoň nějakou možnost přijet. Voda přes noc v budově Na Sadech zatopila knižní sklady s naučnou literaturou, internetovou studovnu, knihařskou dílnu, archiv knihovny, výměňkovou stanici, rozvodnu elektrické energie a vzduchotechniky. Pronikla i do výtahové šachty, odkud uniklo 200 l oleje, takže všechny zatopené knihy se musely vyhodit. V budově na Lidické vyplavila plochu o celkové rozloze 1000 m². Vytopeny byly knižní sklady se 150 000 svazky knih, časopisů a výročních zpráv, dále výměňková stanice, údržbářská dílna, strojovny výtahů a rozvodny elektrické energie a vzduchotechniky. Úklidové práce začaly hned poté, co hasiči odčerpali vodu ze zatopených místností, což v budově Na Sadech trvalo celý den. Nezatopené knihy byly odneseny a mokré knihy byly vyskládány na suchá místa s původním úmyslem je vysušit. Hned druhý den se ukázalo, že je to nemožné, jelikož začaly chytat plíseň. Zcela potopené knihy v regálech nabobtnaly a musely být vymláčeny kladivem. Po zapsání alespoň jednoho identifikačního údaje (signatura, přírůstkové číslo, čárový kód) skončily v podstatě všechny na dně kontejnerů. Vyhozeny byly také dřevěné regály a police, zničený nábytek a podlahové krytiny. Na úklidu se podíleli nejenom zaměstnanci knihovny, ale také rodinní příslušníci, knihovníci, co byli

v jižních Čechách na dovolené, dobrovolníci a také čtenáři, kteří původně přišli vrátit do knihovny půjčené knihy.

„Zažili jsme fantastickou spolupráci zaměstnanců i okoljdoucích lidí – bez nároku na odměnu, bez nároku na čas. Uvedu jeden příklad: Kolem řeky, která teče kousek od knihovny, šel jeden muž s kytarou. Evidentně směřoval do lesů na tramp. Když uviděl, jak v „živém řetězu“ stěhujeme ze sklepa knihy a házíme do kontejnerů, beze slova odložil kytaru, stoupl si mezi nás do „hada“ a vydržel tři dny. Ani nevím, jak se jmenoval...“ [JIHOČESKÝ KRAJ, 2008, s. 28-29].

Celkově bylo zničeno 120 000 svazků knih a časopisů a odvezeno bylo 40 velkokapacitních kontejnerů. Provoz knihovny byl plně obnoven 18. října. Okolo záchranných prací bylo vzneseno mnoho otázek, často se týkaly také toho, proč se zatopené knihy nebyly zmrazeny a následně restaurovány. JVK přišla především o knihy a časopisy z 20. století, které jsou dostupné i v jiných knihovnách a navíc zmrazování tak obrovského množství knih by bylo finančně neúnosné. Nikdo také nečekal, že destrukce knih proběhne v tak krátkém čase a že hned druhý den budou zasaženy plísní. Celkové odhadované škody na majetku a budovách se pohybují kolem 4 000 000 Kč, částka za zničené knihy okolo 11 890 000 Kč [CEMPÍRKOVÁ, 2004].

S následky srpnových povodní se Jihočeská vědecká knihovna potýká doposud. Proběhly rozsáhlé rekonstrukce budov, byl nakoupen nový nábytek a technika. Z finančního hlediska to bylo velice nákladné, na druhou stranu výsledek jistě ocenili čtenáři, kteří nyní mohou plně využívat nové, zmodernizované prostory. K některým opravám se nemuselo přistoupit ještě řadu let. Opravy byly hrazeny z plnění pojišťoven, z grantů Ministerstva kultury a z prostředků od zřizovatele.

Zatímco škody na majetku byly tedy plně nahrazeny, zaplavený fond není do dnešních dnů zcela obnoven. Na internetových stránkách JVK je zveřejněn seznam knih a časopisů zničených při povodních. Modře jsou podbarveny ty dokumenty, které už se podařilo nahradit, z velké části také díky tomu, že šlo o novější produkci. Na nákup knih dostala Jihočeská knihovna grant od Ministerstva kultury ve výši 3 000 000 Kč, finančně přispělo také mnoho firem a soukromníků. Některé knihy byly nahrazeny duplikáty z jiných českých knihoven. Ve spolupráci s Jihočeským krajem a s českobudějovickými knihkupci (Beseda, Gregorius, Zlatý

klas, Kanzelsberger...) vyhlásila knihovna akci Kupte knihu knihovně, která trvala od září do konce roku 2002. Knihkupci zákazníkům, kteří si přišli koupit knihu, nabídli, aby zakoupili ještě jednu pro Jihočeskou vědeckou knihovnu dle připraveného seznamu. Tituly byly pečlivě vybrány, aby pomohly obnovit zničený fond. Celkem bylo zakoupeno 182 svazků knih v hodnotě 37 724 Kč. Jediný problém spočíval v tom, že lidé chtěli nakupovat především beletrii, ale ta nebyla povodněmi poškozena, a tudíž se dávala přednost naučné literatuře.

Obnova zničeného fondu probíhá neustále. Například v roce 2005 věnovalo Krajské pedagogické centrum celý svůj fond Jihočeské vědecké knihovně (cca 20 000 svazků). Postupně probíhá jeho kolace a porovnávání s odpisovým seznamem povodňových ztrát a vybírány jsou ty tituly, které přispějí k obnově fondu. Zbytek je nabízen dalším knihovnám a zájemcům dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. Ve spolupráci s Národní knihovnou je obnovován fond periodik. Na internetových stránkách JVK <http://archiv.cbvk.cz> jsou v systému Kramerius postupně zpřístupňovány zdigitalizované časopisy, které byly také zničeny povodní. Prozatím bylo nahrazeno přibližně 12% zaplaveného fondu.

2.4. Knihovnický systém

V roce 1994 zakoupila Jihočeská vědecká knihovna svůj první knihovní automatizovaný systém Tinlib od firmy Electronic Online Systems International (EOSI). Z uživatelského hlediska je přívětivý hlavně díky možnosti hypertextové navigace, která umožňuje snadné přecházení z jednoho typu hledání do druhého, tzn. snadnou změnu vyhledávací masky bez nutnosti vracení do základního formuláře hledání. Z hlediska potřeb knihovny ale není tento systém plně vyhovující, obzvláště co se týče katalogizace a zpracování fondu. Tinlib resp. jeho novější verze T-Series, nepodporuje ukládání záznamů ve formátu MARC 21, ani v jiném standardním formátu. Konverzní program T-Series – UNIMARC byl vytvořen pouze pro monografie a články, nikoli pro speciální druhy dokumentů a pokračující zdroje. Problematická byla také správa seriálů a neexistoval autoritní rejstřík edic. Celkově už nestačil požadavkům krajské knihovny, byl velmi složitý pro přidávání nových záznamů a jejich sdílení, resp. posílání s jinými knihovnami nebo souborným katalogem ČR CASLIN.

JVK proto v roce 2006 přistoupila k výběru nového knihovnického systému. Bylo vypsáno výběrové řízení dle zákona o veřejných zakázkách, ve kterém vyhrál

system Advanced Rapid Library (ARL) od firmy Cosmotron Hodonín. Členy výběrové komise byli kromě zaměstnanců knihovny, zastupitel PhDr. J. Procházka a ing. Hanák za odborné pracoviště Jihočeské univerzity [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2007]. Osloveným firmám se předložily podrobné požadavky, co by měl nový systém splňovat, a záleželo na jednotlivých firmách, zda tyto podmínky budou schopné naplnit. Kromě firmy Cosmotron byly kontaktovány firmy nabízející systémy Aleph, Lanius a Daimon.

Před samotnou implementací, která probíhala od března do října 2006, byla provedena kontrola a čištění dat uložených v systému T-Series. Kontrola zahrnovala jednak správnost uložení dat, zda jsou ve správných polích a bez pravopisných a syntaktických chyb, a dále kontrolu údajů o registrovaných čtenářích knihovny a případně byly vymazány záznamy těch čtenářů, kteří už služeb knihovny nevyužívali a neměli vůči ní žádné závazky. Tato předpříprava velice zjednodušila následnou konverzi dat a její kontrolu. Vlastní implementaci ještě předcházela analýza jednotlivých pracovních postupů v JVK a následně byly vypracovány nové návrhy organizace práce, aby se mohlo plně využít možností nového systému, nebo naopak byly provedeny úpravy v ARL, aby mohly dosavadní postupy zůstat zachovány. Změny nastaly hlavně v oddělení akvizice a katalogizace. Registrace došlých exemplářů byla převedena do akvizičního oddělení. Zrychlila se tak jejich evidence a ARL navíc umožňuje přehled o objednaných titulech, způsobech jejich získávání a stavu čerpání rozpočtu pro jednotlivá oddělení. V oddělení katalogizace se nastavily jednotlivé formuláře pro katalogizaci různých typů dokumentů (knihy, hudebniny, zvukové dokumenty, mapy, authority...). Největší změnou byl přechod na katalogizaci ve formátu MARC 21, což znamenalo další nemalé zatížení pro pracovníky, kteří kromě školení o samotném systému ARL absolvovali navíc přednášky o katalogizaci v MARCu 21. Oproti UNIMARCu je nutná větší znalost pravidel, správné vyplňování polí a podpolí včetně správné interpunkce a také častější používání kódovaných polí. Změnil se také systém věcné katalogizace. Do systému ARL byly implementovány věcné a formální authority z Národní knihovny a sjednotilo se věcné zpracování všech typů dokumentů.

Další problém představovala konverze seriálů. *„Systém T-Series měl problémy při ukládání „dlouhých“ záznamů, a proto bylo nutné, aby jeden záznam periodika měl několik dílčích záznamů – záznam souborného záznamů s jednotlivými svázanými ročníky (cca 8 dílčích záznamů), záznam seriálů jako zdrojového*

dokumentu pro potřeby regionální článkové bibliografie (až 50 dílčích záznamů), záznamy jednotlivých svazků, záznamy jednotlivých čísel – všechny tyto uměle rozdělené záznamy bylo nutné spojit a propojit tak, aby čtenář získal kompletní informaci“ [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2007].

Nejvíce připomínek a změn se týkalo výpůjčního modulu. Musela být nastavena možnost pobočkového systému, kdy výpůjční modul funguje relativně samostatně v rámci pobočky, ale zároveň je provázán s celým systémem a čtenář má přehled o všech výtiscích dostupných v rámci celé knihovny a její sítě. Změnil se také systém evidence souborů knih zapůjčených knihovnám z výměnného fondu. Dříve byly evidovány jako výpůjčky, nyní se využívá tzv. přesunu fondu a knihovna zároveň dostane katalogizační záznamy, které přenesou do svého elektronického katalogu.

JVK musela pro konverzi vytvořit vlastní program, který by převáděl data z T-Series do MARC 21. Pro posílání záznamů do Souborného katalogu ČR sice využívala konverzní program ve formátu UNIMARC, ale ten byl značně zjednodušený a neobsahoval všechny údaje. Vycházela proto z konverzního programu vytvořeného Masarykovou univerzitou v Brně, ale provedla ještě zásadní úpravy v oblasti seriálů a speciálních druhů dokumentů. Konverze probíhala postupně a nejdříve pouze do zkušební verze ARL, aby všichni zaměstnanci měli možnost se k jednotlivým fázím implementace vyjadřovat a případně upozorňovat na vzniklé chyby. Celkem bylo převedeno 1 508 881 záznamů.

Harmonogram implementace:

- Leden/Únor - čištění databáze v původním systému T-Series
- Březen - analýza jednotlivých knihovnických procesů v JVK, vypracování návrhu organizace práce v souladu s požadovanou funkčností systému, příprava analýzy dat pro konverzi
- Duben - příprava konverzního programu T-Series–MARC 21 – monografie, autority
- Květen - první seznámení pracovníků JVK s novým systémem, školení základů práce v ARL
- první konverze dat, instalace základních modulů

- proškolení pracovníků,
stanovení základních postupů v akvizici
- konverze dat o čtenářích,
příprava konverze výpůjčkového systému
- Červen - nastavení modulu katalogizace – proškolení pracovníků, kontrola dat
po první konverzi dat
- příprava konverzního programu
– seriály, články
- Červenec - příprava konverzního programu – seriály, články; stále připomínky
ke konverzi monografií, konverze výpůjčkového systému, propojení
články/seriály
- Srpen - nastavení modulu výpůjčky, IPAC
- Září - zkušební provoz a ostrá konverze dat
- Říjen - ostrý provoz

Pro čtenáře neznamenal přechod na nový systém téměř žádné omezení, na 14 dní byl přerušen výpůjční systém, stále ale bylo možné půjčovat si dokumenty prezenčně, celá knihovna byla uzavřena na dva dny. Zvláštností systému Advanced Rapid Library a firmy Cosmotron je používání označení IPAC (= Internet Public Access Catalogue) místo OPAC (= Online Public Access Catalogue). Důvodem je možné nastavení vyhledávání ve více zdrojích, nejenom v online katalogu dané knihovny. V JVK tento způsob hledání ve více bázích prozatím není nastaven, uživatelé si zvykají na nový systém a na nový princip hledání v elektronickém katalogu ARL.

2.4.1. Souborný katalog ČR – CASLIN

Přechod na nový systém přerušil pravidelné posílání záznamů do Souborného katalogu České republiky. Záznamy byly posílány pravidelně v měsíčních intervalech až do září 2006, do konce roku následně probíhalo posílání testovacích dávek v ARL a jejich kontrola. Řešily se také technické záležitosti ohledně posílání záznamů ve formátu MARC 21, jelikož JVK byla první knihovnou, která zasílala záznamy ve formátu MARC 21 a nepoužívala systém Aleph. Od roku 2007 jsou záznamy posílány ve čtrnáctidenních intervalech. Po dohodě se správcem souborného katalogu proběhl také reexport všech záznamů poslaných do té doby

v Tinlibu. Důvodem byl přechod na MARC 21, jehož záznamy jsou podrobnější a přesnější než z původního konverzního programu do UNIMARCu. Před implementací systému se také provedla kontrola dat a jejich čištění, takže byly odstraněny případné chyby, a v neposlední řadě se jednoduše obnovilo propojení mezi záznamy v SK ČR a lokálním katalogem v systému ARL.

Jihočeská vědecká knihovna spolupracuje se Souborným katalogem od počátku, tzn. od roku 1995, kdy začala posílat v systému Tinlib záznamy zahraničních monografií, a od roku 1998 probíhá pravidelné posílání přírůstků v českém jazyce. Vedoucí odboru knihovnictví a odborného vzdělávání a zároveň systémová knihovnice PhDr. Zuzana Hájková úzce spolupracuje se správcem souborného katalogu a podílí se na testování nových služeb a technologií týkajících se posílání a sdílení záznamů. Je členem Expertní rady pro Souborný katalog ČR a Pracovní skupiny pro Souborný katalog. V JVK se také uvažuje o zavedení technologie OAI-PMH, kdy by „harvester“ Národní knihovny sám pravidelně sklízel data ze serveru JVK. Spolupráce se souborným katalogem přináší výhody i samotné zúčastněné knihovně, jelikož před přidáním záznamů do CASLINU probíhá jejich kontrola a správnost zápisu v MARCu 21.

JIB – Jednotná informační brána

S posíláním záznamů do Souborného katalogu ČR úzce souvisí také zapojení do projektu Jednotné informační brány. Portál JIB umožňuje uživatelům vyhledávat z jednoho místa pomocí jediného rozhraní ve více zdrojích, a to jak českých, tak i zahraničních. Prohledávat lze nejenom volně dostupné zdroje, jako jsou katalogy knihoven, ale i licencované fulltextové databáze. Záznamy jsou provázány s přidávanými službami SFX. Jihočeská vědecká knihovna se zapojila do projektu Jednotné informační brány až s přechodem na nový systém, který už má v sobě zaintegrovan server Z 39.50, díky němuž mohou vzdálené vyhledávače přistupovat k elektronickému katalogu JVK.

3. Činnost a služby Jihočeské vědecké knihovny

Hlavním posláním knihovny je zabezpečit rovný přístup k informacím pro všechny obyvatele a umožnit jim získání informací, které jim pomohou v profesním růstu, celoživotním vzdělávání nebo jim příjemně trávení volného času. Knihovna je tu pro občany a svými službami, jejich otevřeností, spektrem a šíří, zajišťuje právě naplnění této základní funkce.

Jihočeská vědecká knihovna je otevřena každý všední den od 9.00 do 18.00h, v pátek od 12.00-18.00. Výjimku tvoří počítačová studovna (14.00-18.00) a hudební oddělení (střídavě 12.00-18.00 a 9.00-16.00). Otevírací doba všech poboček je od pondělí do čtvrtka od 12.00 do 18.00, v úterý 9.00-12.00h. Od září 2007 rozšířila JVK otevírací dobu v budově na Lidické i na sobotu od 9.00 do 12.00 hodin. Sobotní směny zajišťují všichni zaměstnanci bez ohledu, do jakého patří oddělení. Jelikož každoročně přibývá uživatelů z řad studentů, a to jak středních, tak i vysokých škol, kteří přes týden studují mimo město a přijíždějí v pátek večer, mohou nyní i oni plně využívat služeb knihovny, které pro ně byly dříve hůře dostupné, a kdy i obyčejné vrácení půjčené knihy bývalo občas problematické. Pro veřejnost je knihovna přístupná celkem 45 hodin týdně.

Roční registrační poplatek je stanoven na 100 Kč, pro děti do 15 let 40 Kč. V rámci čtenářské legitimace mohou čtenáři využívat všech služeb knihovny – absenční nebo prezenční půjčování dokumentů, bezplatný přístup na internet, za minimální poplatek MVS nebo reprografické služby a od ledna 2008 i půjčování českých filmů, dokumentů a televizních seriálů na DVD z hudebního oddělení. JVK uzavřela smlouvu se společností Bonton, která patří mezi přední distributory filmů v České republice, a svým čtenářům nyní nabízí jejich půjčení na sedm dní. Prozatím bylo zakoupeno 312 titulů. Pro neregistrované uživatele je zaveden jednorázový denní poplatek za prezenční služby 5 Kč nebo 50 Kč s možností 30 minutové práce s internetem. Oproti roku 2006 nastal mírný pokles v počtu registrovaných čtenářů, ke konci roku 2006 jich bylo 19 334, v roce 2007 18 861. I v Českých Budějovicích se tak projevuje celorepublikový trend poklesu čtenářů, lidé chodí méně do knihovny a půjčují si méně knih. Výpůjčky poklesly z 854 801 na 833 026 dokumentů. Uživatelé knihovny představují 18,9% obyvatel Českých Budějovic.

3.1. Informační služby

Informační služby představují jednu z nejvýznamnějších činností knihovny. S rozvojem internetu a nových technologií a také se zvyšujícím se počtem čtenářů zkušených v oblasti IT, jsou kladeny vysoké nároky i na knihovnu a na samotné poskytování informačních služeb. Respektive knihovna by se měla sama snažit zajišťovat své služby pomocí moderních technologií a využívat všech výhod, které nabízejí. Nemůže přímo konkurovat internetu a zdrojům volně dostupným online, ale může se pokusit přesvědčit čtenáře o kvalitě nabízených informací získaných přímo z fondu knihovny nebo z placených databází, a že tyto informace mohou účinně doplňovat nebo úplně nahrazovat informace získané přes internet.

V JVK mají čtenáři k dispozici elektronický katalog, přístupný buď na místě v knihovně, nebo vzdáleně přes WWW stránky. Celý fond není zpracován v elektronické podobě, průběžně probíhá retrokatalogizace, zpětně je zpracován fond od roku 1977. Starší publikace je možné najít v lístkových katalozích, které jsou z tohoto důvodu stále přístupné. Jejich budování bylo ukončeno po povodních roku 2002. Pokud čtenář najde danou publikaci v lístkovém katalogu a není doposud zpracována, vypíše si žádanku a než se mu kniha vypůjčí, projde katalogizací a přidá se do elektronického katalogu. Díky tomu jsou výběrově zpracovány i starší tituly. Čtenáři mohou hledat ve jmenném, systematickém a předmětovém katalogu, dále v katalogu map a VŠ, SŠ a ZŠ učebnic, kde jsou lístky upořádané podle předmětů a ročníků. Ve všech studovnách na Lidické je od loňského roku zajištěno bezdrátové připojení WiFi.

V oddělení bibliografické-informační služby a v oddělení periodik jsou pro čtenáře poskytovány následující on-line databáze:

České

- ASPI – aktualizovaný systém právních informací, jen prostřednictvím knihovníka
- ČSN – seznam českých norem, jen prostřednictvím knihovníka
- ČNB - Česká národní bibliografie
- Bibliomedica – záznamy českých článků z oboru lékařství a zdravotnictví, jen prostřednictvím knihovníka
- Anopress
- ČTK

Zahraniční

- OCLC First Search
- EBSCO – jednotlivé poskytované databáze: Academic Search Premier, Business Source Premier, MasterFILE Premier, Newspaper Source, Regional Business News, ERIC, GreenFILE
- Library Press Display – databáze světového tisku
- Espace Preces – plné texty patentů středoevropských zemí
- Ulrich`s Plus – International Serials Database vydavatelství Bowker
- Who`s Who 1897-1996 – biografická databáze

Za rok 2007 zaznamenali v oddělení BIS cca 600 vstupů, Anopress v oddělení periodik cca 2000 vstupů, Library Press Display cca 400 vstupů. Většinou čtenáři využívají pomoc služby, která jim poskytne základní informace o databázi a vysvětlí základní principy hledání. Oddělení BIS také na požádání vypracovává za poplatek rešerše. Tuto možnost využívají především studenti vysokých škol jako podklad pro své bakalářské a diplomové práce. V roce 2007 bylo vypracováno zaměstnanci BIS 74 rešerší.

V rámci vnitřní počítačové sítě Ultra*Net jsou pro čtenáře ve všech odděleních a pobočkách přístupné multimediální a databázové CD-ROMy. Aktuálně je dostupných 244 titulů, které jsou rozděleny do jednadvaceti tématických skupin. Výběrově: Astronomie, Cizí jazyky, Děti – výuka hrou, Elektronická periodika, Encyklopedie, Historie, Jižní Čechy, Knihovnictví, Praktické informace, Film a divadlo, Evropská unie, Společenské hry...

Dne 1. dubna 2008 zveřejnila Jihočeská vědecká knihovna své nové internetové stránky. Jsou přístupné na stejné adrese <http://cbvk.cz/>, jinak ale doznaly velkých změn. Kompletně se změnila grafická stránka, více se podobají standardům používaným v dnešní době pro vzhled a rozvržení www stránek. Barevné spektrum se změnilo ze světle modrobílé na modrožlutou. Hned na úvodní straně jsou zveřejněny základní informace o otevírací době a budovách, aktuality a kontakty. Čtenář se může rovnou přihlásit na své čtenářské konto nebo z jednoduchého pole vyhledávat v elektronickém katalogu. Všechny poskytované informace zůstaly zachovány, byly akorát částečně zařazeny do jiných kategorií a nabídek: Pro čtenáře, Pro knihovny, Úřední deska a Informační zdroje JVK. Stále zůstaly například

přístupné informace o službách, historii, FAQ, regionálních funkcích, vzdělávání pro knihovníky, ediční činnosti, dokumentech knihovny, regionálních výročích, databázích a odebíraných periodikách. Už dříve rozsáhlá fotogalerie byla rozšířena o další a hlavně aktuální fotografie. Sekce Odkazy v Informačních zdrojích JVK obsahuje odkazy na informační zdroje, knihovny, knihovnické instituce, na informace z kultury, práva, ekonomiky a vzdělávání a to na úrovni Jihočeského kraje, České republiky, Evropy a celého světa. Tuto sekci vytváří JVK již řadu let a představuje unikátní zdroj informací nejenom pro čtenáře.

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Aktuality Katalog Služby O knihovně Jihočeský kraj ČR Svět Hledání Intranet Pro novináře

Adresa : Na Sadech 26-27, 370 59 České Budějovice
Telefon : +420 386 111 211 (ústředna)
Fax : +420 386 351 901
IČO : 00073504

Důležité e-maily a telefonny
NEW
Přečtěte si v knihovně noviny z celého světa

Adresa : Lidická 1, 370 59 České Budějovice
Telefon : +420 386 111 211 (ústředna)

***** On-line služby *****
(elektronický katalog, prodlužování, rezervace, MVS, ...)

Ptejte se knihovny

puik@cbvk.cz - e-mail pro výpůjční pult
library@cbvk.cz - e-mail knihovně
mvs@cbvk.cz - e-mail pro MVS
akvizice@cbvk.cz - e-mail pro akvizici

Informace pro čtenáře:
V období od 14. března do 30. dubna nelze objednávat periodika z depozitářů z důvodů stěhování skladů. Objednat bude možno pouze periodika z roku 2004 a novější. Děkujeme za pochopení.
V hudebním oddělení bylo zahájeno půjčování českých filmů, dokumentů a televizních seriálů na DVD. Seznam je dostupný v našem elektronickém katalogu
Knihovna na Lidické je od září 2007 otevřena i v sobotu.

Katalog knih JVK Čtenářské konto

Aktualizováno: 04.03.2008 v 08.45
Webmaster © 2006 JVK České Budějovice

Staré www stránky

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

PRO ČTENÁŘE PRO KNIHOVNY ÚŘEDNÍ DESKA INFORMAČNÍ ZDROJE JVK Hledaj v katalogu HLEDEJ

Katalog Úvod Aktuality Služby Otevřeno Ceník Knihovní řád Fotoprůvodce Historie Dotazy (FAQ) Kontakty

ČTENÁŘSKÉ KONTO

Číslo průkazu:
Heslo:
Zapomněl jsem heslo...
Přihlásit

AKTUALITY

IX. VÝSTAVA EXLIBRIS
(zveřejněno 21.03.2008)
Jiří Antonín ŠVENGSBÍR - výstava exlibris ... [více](#) »

OMEZENÍ OBJEDNÁVKY PERIODIK
(zveřejněno 01.03.2008)
Od 14. 03. do 30. 04. nelze objednávat periodika z depozitářů z důvodů stěhování skladů. Objednat bude možno pouze periodika z roku 2004 a novější. ... [více](#) »

ČESKÉ FILMY NA DVD
(zveřejněno 02.01.2008)
V hudebním oddělení bylo zahájeno půjčování českých filmů, dokumentů a televizních

ÚVODNÍ STRÁNKA

Na Sadech 26-27, 370 59 České Budějovice
Telefon : +420 386 111 211 (ústředna)
Fax : +420 386 351 901
IČO : 00073504
puik@cbvk.cz - výpůjční pult
library@cbvk.cz - knihovna

Lidická 1, 370 59 České Budějovice
Telefon : +420 386 111 211 (ústředna)
mvs@cbvk.cz - MVS
akvizice@cbvk.cz - akvizice

další důležité e-maily a telefonny

***** On-line služby *****
(katalog, prodlužování, rezervace, ...)

Poslední změna stránky: 31.03.2008 v 13.41 webmaster@cbvk.cz

Doporučujeme:
KOHOUTÍ KŘÍŽ
Digitální knihovna
Die Presse
Noviny z celého světa
ULTRA NET
Knihovny Jihočeského kraje
Knihovny ČR
wi-fi
Ptejte se knihovny

Nové www stránky

Na nových www stránkách zůstal zachován i odkaz na službu Ptejte se knihovny. Do této celorepublikové služby se Jihočeská vědecká knihovna zapojila v roce 2004 a do 2.1.2008 zodpověděla 320 dotazů [PTEJTE SE KNIHOVNY, 2008]. Obdobnou službu nabízela JVK i před samotným zapojením do projektu Ptejte se knihovny. „Předchůdce“ fungoval na principu online chatu, kdy byla v rámci dne stanovená doba, kdy mohli čtenáři posílat své dotazy a určený pracovník knihovny je rovnou zodpovídal. Provoz byl zkušebně zajišťován přibližně v prvním pololetí roku 2001, a potom byla jeho činnost pro minimální zájem veřejnosti ukončena. Naopak se stávalo, že tuto službu využívali knihovníci z jiných knihoven, pokud potřebovali vyřešit určitý problém.

V roce 2007 zpřístupnila Jihočeská vědecká knihovna na svých stránkách <http://archiv.cbvk.cz> archiv digitálních dokumentů v systému Kramerius. Archiv obsahuje zdigitalizovaná periodika, mapy a odkaz na naskenované lístkové katalogy rukopisů a starých tisků. Digitální fond periodik vzniká ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky a týká se především časopisů zničených při povodních v roce 2002. Do elektronické podoby budou také převáděny staré jihočeské tisky a noviny. Některé má JVK ve svém fondu, ale jedná se o starší publikace, které by se častým půjčováním mohly poškodit. Reformátování se plánuje také týkat i některých ročníků časopisů, které nemá JVK všechny ve svém fondu. Některé jsou dostupné například ve fondu Jihočeského muzea, v rámci digitálního archivu budou ale snáze přístupné pro všechny čtenáře. Soubor digitálních map obsahuje starší regionální i neregionální mapy a průběžně probíhá jeho doplňování. V současné době je vystaveno 584 map a 195 stran rejstříků. Naskenovaný lístkový katalog je přístupný v rámci Národního informačního systému pro retrokonverzi (NRIS). Kromě generálního katalogu starých tisků, byl reformátován katalog prvotisků, katalog bývalé knihovny oblátů z Kájova a katalog bývalé knihovny servitů z Nových Hradů. Archiv obsahuje také odkaz na elektronickou knihu Kohoutí kříž, kterou vytváří zaměstnanci JVK (viz. kapitola .).

3.2. Služby pro zdravotně znevýhodněné

Jihočeská vědecká knihovna poskytovala řadu let služby pro nevidomé a slabozraké. Zrakově postižení čtenáři si mohli absenčně půjčovat rozsáhlý fond zvukových knih na magnetofonových páskách. Službu a půjčování knih zajišťovala JVK, fond byl ale umístěn v prostorách Tyfloservis, který podporuje integraci

nevidomých do společnosti. I když byly o této možnosti půjčování zvukových knih informovány organizace pomáhající nevidomým a slabozrakým občanům, nebyl o tuto službu projevem větší zájem. Z tohoto důvodu byl celý fond převeden do knihovny ve Strakonících, která nyní zajišťuje služby pro nevidomé pro celý Jihočeský kraj. Také v dětském oddělení Na Sadech byl ze stejného důvodu minimálního zájmu ukončen provoz speciálního počítače pro nevidomé a slabozraké. Čtenáři mohli využívat speciální zvětšovací program, scanner a hlasový výstup pro hledání a čtení informací z internetu. Nákup byl financován z grantu Knihovna 21. století. Zájem o tuto službu projevila pouze jediná čtenářka. V roce 2007 se JVK rozhodla vrátit k poskytování služeb pro nevidomé a slabozraké a vypracovala návrh projektu, jehož cílem je zpřístupnění zvukových knih ve formátu mp3 pro zrakově postižené. V rámci projektu byla navázána spolupráce s knihovnou a tiskárnou pro nevidomé K. E. Macana v Praze, s jejíž pomocí budou zvukové knihy vydávány a nakupovány. Jednalo by se o vydávání knih s jihočeskou tematikou a naučnými texty. Fond by byl vytvářen speciálně jenom pro nevidomé, kteří by si mohli dané knihy v souladu s autorským zákonem půjčovat domů.

Dlouholetá je i tradice spolupráce se Speciální školou pro sluchově postižené z Riegrovy ulice v Českých Budějovicích. Jednou za měsíc se konala beseda se žáky v dětském oddělení Na Sadech, kdy paní vychovatelka překládala žákům výklad do znakového jazyka. Knihovnice se za léta spolupráce naučily, že je nutné se vyjadřovat jednoduše, v konkrétních pojmech a nepoužívat abstraktní termíny, které se těžko překládají do znakového jazyka. Na tuto tradici navázala v roce 2006 pobočka Vltava, která nyní ve svých prostorech organizuje pravidelné besedy pro sluchově a mentálně postižené. Jednou za měsíc přichází skupinka 5–6 dětí spolu s vychovatelkami a děti často ještě předškolního věku si mohou prohlížet vystavené knihy.

JVK udržuje také kontakty s občanským sdružením MESADA, s jehož podporou zajistila v roce 2005 rehabilitační praxi pro Martina Palase, který je klientem Speciální školy z Trhových Svinů. Sdružení MESADA podporuje začleňování handicapovaných lidí do společnosti a umožňuje jim se vzdělávat a pracovat v běžném prostředí. Podpora je poskytována lidem znevýhodněným fyzicky, mentálně nebo sociálně. Hlavní centrála sídlí v Písku, pobočka v Českých Budějovicích vznikla v roce 2002. Martin Palas ze začátku pomáhal s drobnými pracemi v regionálním oddělení za přítomnosti asistentky. Nyní dochází sám

do budovy Na Sadech a na Lidické, kde vypomáhá v šatně a připravuje pevné desky na vazbu časopisů. Uvažuje se o jeho přijetí do trvalého pracovního poměru. Funkci asistentky/asistenta často vykonávají studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity.

Ke konci roku 2007 byla zahájena stavba vnějšího výtahu pro imobilní uživatele, čímž se vyřeší samotný přístup do knihovny na Lidické. Uvnitř budovy je naplánována výstavba panoramatického výtahu pro uživatele. Současný nevyhovující malý výtah by se předělal pouze na nákladní a propojoval by přízemní sklady s vyššími patry.

3.3. Akce pro veřejnost

Součástí práce knihovny je její prezentace a propagace mezi obyvateli pomocí médií, výstavní činnosti, besed a exkurzí a mimořádných akcí, které pořádá v průběhu celého roku. Nedílnou součástí je také nabídka dalšího vzdělávání pro uživatele a organizace seminářů a speciálních přednášek.

Dříve při Jihočeské vědecké knihovně působil Divadlo poezie a hudební soubor Dyškanti, který se zabýval chrámovou a staročeskou hudbou. Divadlo poezie zaniklo již na přelomu 60. – 70. let, Dyškanti existují nadále, ale fungují samostatně bez vazby na knihovnu. V současné době patří mezi nejvýraznější činnost Jihočeské vědecké knihovny pořádání pravidelných výstav v budově na Lidické. Pro expozice jsou vyhrazeny prostory v přízemí u čtenářských katalogů a v části prvního a druhého patra. Výstavy připravuje buď sama JVK nebo ve spolupráci s různými kulturními centry, často se přihlásí i sami jednotliví autoři, že mají zájem o pořádání výstavy v prostorech knihovny. Průměrně se počet výstav pohybuje kolem 14 ročně. Výstavy se pořádají k významným kulturním výročím, každoročně se prezentují ekologická sdružení, neziskové organizace a organizace pomáhající handicapovaným spoluobčanům, práce dětí ze speciálních škol, fotografie, knižní vazba a exlibris. V roce 2005 byla ke 120. výročí založení českobudějovické knihovny uspořádána řada výstav. V Okresním archivu v Českých Budějovicích byly připraveny expozice Kniha knih, podoby české bible (22. 2. – 18. 3.) a Knižní vazba 14. až 20. století (22. 11. – 17. 12.). V hlavní budově na Lidické třídě byla instalována výstava 120 let veřejné knihovny v Českých Budějovicích a v průběhu roku se vystřídal několik výstav fotografií (Z dálky i z blízka, V Dunajské deltě, Příroda Boletic...) a exlibris (Exlibris Jihočeských výtvarníků, Exlibris a knižní ilustrace akademického malíře

Františka Peterky). Pod záštitou hejtmána Jihočeského kraje RNDr. Jana Zahradníka se uspořádala výstava Neziskové organizace, jejich činnost a dárci. Ve stejném roce se JVK podílela na přípravě a organizaci akcí k 200. výročí narození Adalberta Stiftera:

- Adalbert Stifter uprostřed Evropy – trilaterální čtení uspořádané ve spolupráci s katedrou germanistiky Jihočeské univerzity a Rakouským kulturním fórem – autorské čtení tří autorů (Franz Josef Czernin, Eda Kriseová, Werner Fritsch)
 - Dojmy ze Stifterova rodného kraje: Horní Planá a okolí – výstava fotografií jmenovce a potomka Adalberta Stiftera
 - Knihy Adalberta Stiftera z fondu Jihočeské vědecké knihovny – výstava
 - Adalbert Stifter v českých překladech: 1862–2004 – bibliografie, podíl na tvorbě a úpravy fotodokumentace

Nejzajímavější výstavy z roku 2006, na kterých se Jihočeská vědecká knihovna podílela, byly Jižní Čechy známé i zapomenuté: život na česko-bavorském pomezí, ke 100. výročí udělení Nobelovy ceny za mír výstava Bertha von Suttner – život pro mír (jako první žena obdržela Nobelovu cenu za mír) nebo Knižní vazby Jindřicha Svobody a Krása kaligrafie. V roce 2007 to byla již zmiňovaná výstava Jídlo jako krásné umění a ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem expozice Sigmund Freud – Odhalení 21. století, která se týkala jeho života a díla. Ve Zlaté Koruně je umístěna dlouhodobá výstava Místa setkávání v literatuře z východní Šumavy a jižních Čech, která navazuje na předchozí výstavu Písemnictví v jižních Čechách. Na rok 2008 se připravuje rozsáhlá výstava k výročí narození a úmrtí Karla Klostermanna.

JVK nepořádá jenom výstavy, alespoň jedenkrát ročně přichystá besedu s autory nebo představení nějaké knihy. Takto už byla připravena beseda s Michalem Viewegem; prezentace knihy Kořeny od Aloise Sassmanna, která pojednává o historii jihočeských rodů; výstava Židovská kultura v českých zemích spojená s předčítáním nebo beseda se zaměstnancem knihovny Petrem Pavlů, který vydal knihu Záhady leteckých a jiných neštěstí. Ke Dni Evropy 9. května 2007 se zapojila do mezinárodního chatu organizovaného francouzskou knihovnou z města Lorientu.

Zúčastnily se ho partnerské knihovny z České republiky, Lotyšska, Německa, Irsko a Velké Británie. Pro čtenáře byla připravena počítačová studovna, aby se mohli připojit k přímé diskusi se čtenáři z jiných zemí.

Nejvíce je ale v průběhu roku uspořádáno exkurzí pro základní a střední školy, případně speciálně zaměřené exkurze pro studenty Jihočeské univerzity. V Českých Budějovicích je navázána dobrá spolupráce téměř se všemi školami, které se pravidelně přihlašují na prohlídku. Záleží také na jednotlivých učitelích, zda mají zájem jít se svými žáky do knihovny. V budově na Lidické jsou exkurze určeny pro deváté třídy základních škol a pro střední školy. Studenti jsou seznámeni se základním provozem knihovny a s možnostmi, které jim studijní knihovna nabízí. Průměrně se jich koná kolem 50 ročně. V oddělení Bibliografické-informační služby jsou pořádány téměř každoročně exkurze pro studenty Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity (dále též JU) věnované informačním zdrojům z oblasti zdravotnictví a sociálních věd. BIS organizuje také ve spolupráci s Ústavem bohemistiky Filozofické fakulty JU semináře Bibliografie a elektronické zdroje pro obor Bohemistika v praxi. Výjimečně se během roku uskuteční i exkurze pro mimobudějovické zájemce, například v roce 2006 navštívili američtí studenti knihovnictví depozitář ve Zlaté Koruně.

Oproti tomu v dětském oddělení Na Sadech, kam chodí základní školy, se nejrůznějších kolektivních akcí uskuteční až 300 za rok. Exkurze jsou naplánované téměř na každý den v dopoledních hodinách na půl roku dopředu. Knihovna oslovuje základní školy, které chodí pravidelně každý rok se všemi třídami od prvního do osmého ročníku. Často se samy přihlásí i mateřské školky, víceletá gymnázia, zvláštní školy a střediska výchovné péče, která většinou chodí jednou až dvakrát za měsíc. Besedy jsou připraveny speciálně pro každý ročník a navazují na sebe, aby se žáci v průběhu základní školy dozvěděli pokaždé něco nového ohledně knihovny, co koresponduje s jejich dosaženými znalostmi a vzděláním. Prvňáčci chodí ke konci školního roku, když už umějí číst a právě v knihovně předvedou své čtenářské dovednosti a baví se o knihách, které už znají nebo mají doma ve své knihovně. V dalších letech poznávají úryvky ze známých pohádek a pohádkové postavičky, řeší literární křížovky a v návaznosti na probranou látku určují spisovatele a známé ilustrátory. V páté třídě je vysvětlován elektronický katalog a základní principy hledání spojené s různými úkoly. Sedmé třídy se učí hledat podle věcného tématu spolu s využíváním příruční literatury a slovníků cizích slov. A pro osmé třídy je

připravena soutěž o regionálních osobnostech, kde podle úryvku z knihy nebo fotografie mají pomocí všech dostupných informačních pramenů v knihovně určit, o koho jde. Studenti Pedagogické fakulty JU využívají možností konzultací ohledně seznamu doporučené literatury a konají se pro ně besedy s povídáním o dětské literatuře a o tom, co děti čtou a co si půjčují. Občas se uskuteční velké společné čtení, kdy si děti sami vyberou pohádky, které chtějí číst, nebo je tématicky zaměřeno na jednoho autora. Například v roce 2008 v rámci Března – měsíce internetu to bylo Čtení z Karla Čapka. Jedenkrát se konalo šachové odpoledne, ale nebyl o ně projev větší zájem. Dětské oddělení kromě exkurzí pro žáky a studenty pořádá vzorové besedy pro nově přijaté knihovnice z okolních knihoven a účastní se schůzek Jihočeského klubu dětských knihoven a jeho přátel při SKIPu.

JVK pro své čtenáře pravidelně pořádá školení základů internetu a práce na počítači v rozsahu 4–5 hodin. Školí se úplné základy pro začátečníky – co je to internet, co se tam dá najít, jaké jsou základní vyhledávače, případně, kde mohou získat informace z denního tisku nebo najít inzeráty. Následující dvě hodiny jsou věnovány založení emailové adresy a napsání elektronické zprávy. Zájem o tato školení projevují především starší lidé. Podle výše zájmu se konají několikrát ročně, probíhají především v rámci Března – měsíce internetu a nebo v říjnu v rámci Týdne knihoven. Součástí Března – měsíce internetu bývá také prezentace elektronických zdrojů dostupných v JVK. U registrací jsou automaticky proškoleni zájemci v hledání v elektronickém katalogu.

Pravdou ale zůstává, že i přes toto velké množství nejrůznějších akcí, některé obvyklé a zavedené v knihovnách po celé České republice JVK nepořádá. Týká se to například Noci s Andersenem nebo Pasování čtenářů. Noc s Andersenem se běžně koná i v nejmenších vesnických knihovnách, kde ale zase na druhou stranu není moc jiných možností volnočasových aktivit. Ve větším městě, jakým jsou i České Budějovice, je paleta nejrůznějších zájmových kroužků a klubů daleko pestřejší a těžko říci, zda by děti projevíly zájem o další akci pořádanou knihovnou. Přesto i v jiných velkých knihovnách se Noc s Andersenem pořádá a mají s ní dobré zkušenosti. Strávit noc v knihovně za předčítání neznámějších pohádek je přeci jenom něco úplně jiného než například dvouhodinový kroužek keramiky.

3.4. Publikační činnost

Mezi tradiční činnost knihovny, obzvláště větší krajské jakou představuje i Jihočeská vědecká knihovna, patří ediční a publikační činnost. Za svou dlouholetou historii vydala velké množství nejrůznějších publikací, v dnešní době vydává pravidelné roční přehledy Hodnocení výkonu regionálních funkcí v Jihočeském kraji a Přehled činnosti knihoven Jihočeského kraje, které jsou vystaveny na internetových stránkách věnovaných regionálním funkcím, a dále jsou v tištěné podobě dodávány pověřeným knihovnám v Jihočeském kraji. Pravidelně zveřejňuje také své Výroční zprávy za daný rok.

Nejvýraznější je ale publikační činnost regionálního oddělení. Každoročně připravuje přehled Významných výročí regionálních osobností jižních Čech, který navazuje na vydávání Kalendária významných osobností ze 70. let. Na tento rok je v souvislosti se 160. výročím narození a 85. výročím úmrtí Karla Klostermanna připravována řada výstav a vydání jeho personální bibliografie. Pracovníci regionálního oddělení se už v letech 2005 a 2007 podíleli na vydání dvou publikací. V roce 2005 to byla kniha Jdu starým lesem od Johannesse Urzidila v překladu odborného pracovníka regionálního oddělení Mgr. Jana Mareše a v roce 2007 od Josefa Váchala Šumava umírající a romantická. Odpovědnou redaktorkou pro obě knihy byla vedoucí regionálního oddělení Mgr. Tamara Pršínová.

Mgr. Jan Mareš je také autorem elektronické knihy Kohoutí kříž, za kterou JVK dostala v roce 2003 ocenění Knihovna roku v kategorii Významný počin v oblasti knihovnictví. První práce začaly vznikat už v roce 1990, kdy pan J. Mareš psal medailonky Šumavských německých autorů do časopisu Česko-bavorské výhledy. Výhledy zanikly v roce 1995, ale v této době začala v České republice probíhat digitalizace a tak se logicky začalo uvažovat i o převedení těchto medailonů do elektronické podoby. Dvojjazyčná elektronická kniha Kohoutí kříž (<http://www.kohoutikriz.org/>) je vydávána od roku 2002. Celá kniha vzniká díky odborným znalostem pana J. Mareše z oblasti české a německé šumavské literatury.

„Jednotlivé studie a medailony s ukázkami německé lyriky, lyrických črt v próze v originálním veršovém znění a v překladech zahrnují autory pocházející ze Šumavy v jejím širším přeshraničním pojetí, a dále autory zabývající se šumavskou tematikou od středověku až po současnost. Průběžně doplňované dílo obsahuje v současné době údaje o 891 autorech a je tvořeno více než 2500 ukázkami, biografickými daty, medailony, bibliografickými odkazy, 5000 dokumenty

v obrazové příloze (fotografie autorů, krajiny, věcí, originálních staveb), případně vysvětlivkami a slovníčky nářečních výrazů, to vše s možností plnotextového vyhledávání.“ [MAREŠ, 2008]

Široký záběr elektronické knihy zahrnuje vše, co zůstalo jako literární svědectví – vzpomínky, historické články, korespondenci, poezii, prózu a také pojednává o místech, která už zanikla anebo byla přejmenována a nikde jinde o nich není zmínka. Kohoutí kříž tak představuje jedinečný zdroj informací pro badatele a germanisty zabývající se oblastí Šumavy, tamější literaturou a zvyky. Využívána je nejenom vysokoškolskými profesory, ale také regionálním pracovištěm pro lidovou kulturu Jihočeského muzea. Do budoucna se uvažuje o přidání zvukové podoby k obsaženým písním a nápěvům. Technické zpracování zajišťuje Mgr. Ivo Kareš, náměstek pro knihovnické služby, a online přístup správce sítě. Ing. Jiří Nechvátal.

Jihočeská vědecká knihovna kromě těchto knih vydala také publikaci *Sejdeme se v knihovně!*: literární soutěže pro děti, kterou napsala zaměstnankyně dětského oddělení Marie Vondruš. Předlohy pro soutěže a kvízy jsou využívány při přípravě besed pro děti ze základních škol nejenom v JVK, ale velký zájem o tuto publikaci projevíly i další knihovny a jejich dětská oddělení.

3.5. Česká a zahraniční spolupráce

Zaměstnanci JVK se pravidelně účastní odborných akcí, seminářů a knihovnických konferencí nejenom v rámci Jihočeského kraje a České republiky, ale navázány jsou i dobré vztahy se zahraničními knihovnami a institucemi. V České republice se vedoucí pracovníci účastní jednání komisí pro jmenný popis a věcné zpracování, celostátních porad k akvizici nebo porad ředitelů krajských knihoven, jezdí na knižní veletrhy a prezentují práci knihovny na konferencích *Knihovny současnosti* a *Inforum*. Trvale se udržují kontakty s Goethe institutem v Praze, s jehož pomocí jsou často připravovány tematické výstavy.

Zahraniční kontakty udržuje Jihočeská vědecká knihovna s knihovnami ve Francii, Polsku, Německu a Itálii. Výběrově se spolupráce naváže i u příležitosti významných kulturních výročí nebo projektů, v roce 2005 se takto spolupracovalo s Institutem Adalberta Stiftera v Rakousku při přípravě akcí k výročí jeho narození. V rámci mezinárodní výměny periodik se spolupracuje s knihovnami na Slovensku a v Německu. Každoročně je naplánováno i několik zahraničních cest, v roce 2007 se navštívily knihovny v Norsku, Německu, Holandsku a Belgii.

S Wojewodskou bibliotekou v Opoli (Polsko) má JVK navázanou trvalou spolupráci již řadu let. Na několik let byla sice tradice přerušena, ale od roku 2003 se konají pravidelné každoroční výměnné pobyty a návštěvy. V rámci spolupráce jsou vyměňovány dokumenty v hodnotě 100\$ za rok, JVK daruje polské straně české knihy a naopak polská knihovna věnuje publikace napsané v polštině. Spolupráce s Martin Opitz Bibliothek v Herne v Německu byla navázána roku 2002 a týká se především doplňování fondu regionální literatury. Knihovna v Herne se zajímá o německé menšiny, ať už bývalé nebo stále existující, a zajišťuje doplňování publikací pro německé knihovny mimo vlastní území Německa. JVK díky vzájemné spolupráci získala do fondu příhraniční bavorský a rakouský tisk a šumavská sudetika. Spolupráce s Itálií (Biblioteca San Daniele del Friuri, Istituto Tecnico Statale Giuseppe Marchetti) byla navázána v rámci projektů, které se týkaly především starých tisků. Po povodních v roce 2002 podnikla také tamější knihovna rozsáhlou sbírku a získané publikace darovala Jihočeské vědecké knihovně jako náhradu povodňových ztrát.

S francouzskou knihovnou v Lorientu spolupracuje JVK od roku 1999. Nejlépe vzájemnou spolupráci charakterizuje část zprávy ze zahraniční služební cesty PhDr. Zuzany Hájkové:

„Spolupráce paměťových institucí, tj. Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích a Mediatheque v Lorientu byla navázána v roce 1999 z iniciativy JVK. Tehdy ředitelka JVK K. Cempírková pozvala ředitele B. Coisyho na slavnostní otevření rekonstruované budovy městské knihovny Na Sadech a zároveň nabídla možnost další spolupráce. Tato první nabídka nebyla využita, ale vzápětí se objevila možnost vyslat zástupce JVK na 3týdenní studijní cestu do Lorientu (srpen-září 1999), kterou organizovala města České Budějovice a Lorient a byla určena pro studenty a pedagogy Jihočeské univerzity a další instituce. Tato studijní cesta mj. umožnila seznámit se s mediatékou v Lorientu a řadou dalších bretaňských knihoven a archívů. I po skončení této akce se pracovní a přátelské vztahy udržují – např. JVK zaslala CD-ROM se záznamy České národní bibliografie 1901–2000 (výsledek programu RETROCON, na kterém se naše knihovna podílela), během korespondence jsme řešili odborné dotazy, např. využívání ECDL (European Computer Driving Licence) ve francouzských knihovnách, konzultovali, jakou současnou francouzskou encyklopedii zakoupit pro fond JVK atd. V srpnu 2002, bezprostředně po povodních, nabídla lorientská knihovna svou pomoc, která

nakonec vyústila v knižní dar téměř 600 publikací, zahrnující naučnou literaturu, beletrii pro děti a dospělé, naučnou literaturu, komiksy apod. a zajistila i jejich převoz do Českých Budějovic. Řada těchto knih byla prezentována na výstavě Evropské knihy, kterou pořádala JVK v r. 2004 u příležitosti vstupu ČR do Evropské unie.“

3.6. Projekty a granty

Jihočeská vědecká knihovna se snaží o vícezdrojové financování, kdy nevyužívá jenom prostředků poskytnutých zřizovatelem a magistrátem města, ale také prostředků z různých dotačních programů. Z grantů vypisovaných v rámci České republiky nebo ze Strukturálních fondů Evropské unie se snaží financovat věci, které přesahují běžný rámec činností knihovny a nebo je nelze stíhat v rámci běžných úvazků zaměstnanců. Pracovníci JVK jsou také často členové hodnotitelských komisí a to i v programech, do kterých si samotná Jihočeská vědecká knihovna nikdy nepodala žádost o grant.

Jihočeský kraj je velice nakloněn rozvoji JVK prostřednictvím podávání projektů a snaží se podporovat její aktivity. U většiny programů musí být podíl spolufinancovaný knihovnou minimálně 30% a tuto částku hradí ze svého rozpočtu za JVK Jihočeský kraj.

Nejvíce jsou využívány programy VISK – Veřejné informační služby knihoven vypisované Ministerstvem kultury. Jejich základním cílem je inovace veřejných informačních služeb knihoven na bázi informačních technologií (ICT). Veřejné služby knihoven se orientují zejména na:

- Poskytnutí veřejně přístupných míst s kvalifikovanou obsluhou a vybavených ICT, která garantují rovné podmínky přístupu k informačním zdrojům a sítím pro všechny skupiny občanů
- Podporu celoživotního vzdělávání a uspokojování kulturních potřeb občanů
- Zpřístupnění informací z oblasti veřejné správy ve smyslu zákona 106/99 Sb. o svobodném přístupu k informacím
- Poskytování informací na podporu cestovního ruchu, podnikání, právního vědomí, nezávislého rozhodování včetně poskytování speciálních knihovnických a informačních služeb sociálním a národnostním menšinám
- Zprostředkování informací a dokumentů pro oblast výzkumu a vývoje

- Uchování a zpřístupnění národního kulturního dědictví soustředěného v knihovních fondech

[VISK, 2005]

Dílčími cíli programu VISK je napojení knihoven na internet, aby 90% občanů k němu mělo v rámci svého bydliště přístup, dále zpřístupnění katalogů knihoven na internetu, rozšíření nabídky informačních služeb a možností vyhledávání v domácích i zahraničních databázích, vybudování digitální knihovny a spolupráce na digitalizačním programu UNESCO Paměť světa, vyškolení pracovníků všech typů knihoven v dovednostech ICT a v neposlední řadě zlepšení vzájemné kooperace knihoven.

VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků

Na projektu dalšího vzdělávání knihovníků se Jihočeská vědecká knihovna podílí od samého počátku. V roce 1999 se JVK připojila k projektu MOLIN (Konsorcium akademických a státních vědeckých knihoven moravského regionu) a působila jako regionální centrum pro vzdělávání knihovníků. Na tuto činnost od roku 2000 plynule navázalo každoroční podávání projektů do programu VISK 2. Nejprve bylo vybaveno vzdělávací středisko nutným technickým zařízením a od stejného roku probíhají pravidelné vzdělávací kurzy. JVK organizuje kurzy počítačové gramotnosti v rozsahu modulů ECDL (European Computer Driving Licence). Kurzy jsou určeny pro pracovníky všech veřejných knihoven Jihočeského kraje. Výuku, které je převážně rozdělena do tří pracovních dnů, zajišťují zaměstnanci JVK. V současné době se vyučuje se sedm základních modulů a šest nadstaveb. Počet nadstaveb a jejich náplň se každý rok mění.

Modul 1 – Základní pojmy informačních technologií (10h)

Modul 2 – Práce s počítačem a správa souborů (20h)

Modul 3 – Textový editor (20h)

Modul 4 – Tabulkový kalkulátor (20h)

Modul 5 – Databáze/systémy pro uchování dat (20h)

Modul 6 – Prezentace (20h)

Modul 7 – Služby informačních sítí (20h)

Nadstavba modulu 2b – Využití volně šiřitelných aplikací v knihovnách (20h)

Nadstavba modulu 3a – Textový editor Word (20h)

- Nadstavba modulu 7a – Tvorba webových stránek (20h)
- Nadstavba modulu 7b – Využití internetu v knihovně (10h)
- Nadstavba modulu 7c – Komunikace po síti hlasem, slovem i obrazem (10h)
- Nadstavba modulu 7d – Interaktivní knihovní web, vytváření webových formulářů (10h)

Kromě těchto modulů je připraven i kombinovaný základní kurz (práce s počítačem a správa souborů, textový editor, tabulkový kalkulátor, internet) v rozsahu 30 hodin. Ne všichni přihlášení obdrží certifikát absolventa, musí se zúčastnit všech vyučovacích hodin daného modulu, plnit domácí úkoly a napsat závěrečný test. V roce 2007 se přihlásilo 138 účastníků z 52 knihoven, absolvovalo 113.

VISK 5 – Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR

Cílem programu VISK 5 je převedení lístkových katalogů do digitální podoby a jejich zpřístupnění v rámci internetu. JVK získala dotace z tohoto programu na zdigitalizování generálního katalogu historických fondů ze Zlaté Koruny (viz. kapitola .)

VISK 7 – Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius

Do programu VISK 7 si Jihočeská vědecká knihovna podávala žádosti v roce 2006 a 2007 a ani jednou jí nebyla dotace přidělena. Projekty se týkaly reformátování periodik z fondu JVK zničených při záplavách. V letech 2004–2005 řešila tento program ve spolupráci s Národní knihovnou v rámci programu „Obnova majetku státních kulturních zařízení poškozeného povodní 2002“ [JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA, 2006c].

VISK 9 – CASLIN – Rozvoj Souborného katalogu CASLIN a souboru národních autorit

V roce 2007 byla díky několikaletému pravidelnému podávání projektů do programu VISK 9 ukončena harmonizace přístupových souborů se Souborem národních autorit. Téměř kompletně je zharmonizována lokální báze autorit typu autor/název, autor/unifikovaný název a záznamy korporací a konferencí. Nové

autority jsou nyní vytvářeny zejména v rámci běžného přírůstku. Pro další roky se počítá s harmonizací autorit spojených s tvorbou starých tisků, jako např. autor, tiskař apod.

Kromě příspěvků z těchto programů, získává Jihočeská vědecká knihovna také pravidelně příspěvek od Statutárního města České Budějovice na nákup knih do poboček ve výši 50 000 Kč. Získala také dotace ze Strukturálních fondů Evropské unie, ty ale byly určeny především pro výkon regionálních funkcí (viz. kapitola). Dále se spoluúčastní projektů Národní knihovny v rámci programu 1N MŠMT – Informační struktura výzkumu:

- Databáze EBSCO – zdroj vědeckých informací pro humanitní a společenské obory
- OCLC FirstSearch Service
- konsorcium v rámci programu VISK 8 pro databáze Anopress a ČTK

3.7. Regionální funkce

Jihočeská vědecká knihovna dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji. Regionální funkce jsou definovány jako funkce, v jejichž rámci krajská knihovna a další pověřené knihovny poskytují základním knihovnám v kraji především poradenské, vzdělávací a koordinační služby, budují výměnné fondy a zapůjčují výměnné soubory knihovních dokumentů a vykonávají další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb [ČESKO, 2001].

Cílem regionálních funkcí je:

1. Zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky.
2. Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí.
3. Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů.
4. Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji.
5. Účelná dělba práce a koordinace odborných činností v krajích.

6. Efektivní využití veřejných finančních prostředků.
7. Garance průběžné aktualizace knihovního fondu veřejných knihoven v regionu.
8. Udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu.
9. Garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání).

[ČESKO, Metodický pokyn Ministerstva kultury...]

Síť knihoven v Jihočeském kraji tvoří JVK jako krajská knihovna, 9 pověřených knihoven, 73 knihoven s profesionálním knihovníkem, tj. s úvazkem vyšším než 15 hodin týdně, a 499 neprofesionálních knihoven, tj. knihoven, které jsou přístupné veřejnosti do 15 hodin týdně. Spolupráce mezi nimi je na velice dobré úrovni a udržuje se již mnoho let. Vydání knihovního zákona č. 257/2001 Sb. v podstatě tuto spolupráci jenom potvrdilo, nebylo třeba budovat novou organizovanou síť knihoven a navazovat nové kontakty, jako tomu bylo v jiných krajích. Knihovny působící v Jihočeském kraji nejsou stále všechny zaevidovány na Ministerstvu kultury, celkem je k 31.12.2007 evidováno 647 knihoven včetně poboček. JVK každoročně aktualizuje smlouvy o výkonu regionálních funkcí s pověřenými knihovnami z jednotlivých regionů Jihočeského kraje. Smlouvy jsou uzavřeny s městskými knihovnami v Českém Krumlově, Dačicích, Jindřichově Hradci, Milevsku, Písku, Prachaticích, Strakonících, Táboře a Třeboni. Pravidelně také probíhá kontrola plnění těchto smluvních podmínek.

Výkon regionálních funkcí byl do roku 2004 podporován z grantového programu Ministerstva kultury „Podpora zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven“. Od roku 2005 poskytuje Jihočeské vědecké knihovně dotace na regionální funkce přímo zřizovatel JVK, Krajský úřad. Některé knihovny také doplňují finanční prostředky na regionální funkce ze svých rozpočtů, nebo uhradí částku, o kterou finanční náklady přesáhly dotaci přidělenou Jihočeským krajem. Největší objem výdajů tvoří pravidelně mzdové náklady (cca 42%), následovány výdaji na nákup výměnného fondu (28%). Dotace na výkon regionálních funkcí od Jihočeského kraje pro rok 2007 činila 2 788 000 Kč. Z přidělené dotace získává největší část Jihočeská vědecká knihovna, jelikož plní regionální funkce pro Jihočeský kraj a zároveň pro region České Budějovice. Na JVK také připadá největší počet obsluhovaných knihoven v rámci regionu (140), na druhém místě se

103 obsluhovanými knihovnami je Městská knihovna Tábor. Informace o výkonu regionálních funkcí jsou zveřejněny na internetových stránkách JVK v sekci Pro knihovníky. V rámci interaktivní mapy je přístupný podrobný seznam všech knihoven Jihočeského kraje spolu se základními informacemi. V odkazech jsou uvedeny kontakty na všechny ředitelky a metodické pracovníky z pověřených knihoven.

V rámci regionálních funkcí poskytuje JVK a jí pověřené knihovny dle Metodického pokynu Ministerstva kultury především tyto služby, které zároveň slouží jako standardy pro hodnocení výkonu regionálních funkcí:

1. Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor
2. Statistika knihovnických činností
3. Vzdělávání knihovníků, semináře, porady
4. Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce
5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů
6. Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce
7. Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Na krajské úrovni spolupracuje JVK s Národní knihovnou ČR a poskytuje konzultace především pověřeným knihovnám a jejich zřizovatelům. V roce 2007 poskytla 263 konzultací a bylo vykonáno 7 metodických návštěv. Do Českých Budějovic se svolaly 2 porady ředitelky a 3 porady metodiček z pověřených knihoven, na kterých se koordinoval a upřesňoval výkon regionálních funkcí. Přibližně jednou za rok je také svolána porada ekonomů z pověřených knihoven. V rámci regionu poskytla JVK 616 konzultací. Počet konzultací poskytnutých v rámci kraje i regionu se od roku 2005 značně zvýšil. Důvodem je realizace projektu Internetizace knihoven Jihočeského kraje a příprava dalšího projektu Portál Jihočeských knihoven (viz. kapitola). Metodické návštěvy se většinou týkají pomoci při vypracovávání žádostí o dotace z grantových projektů, zaškolování nových pracovníků nebo informování o novinkách z oboru.

JVK a pověřené knihovny pomáhají základním knihovnám se zpracováním ročních statistických výkazů, které následně JVK zpracuje na krajské úrovni a předá

k vyhodnocení Národní knihovně ČR. Zpracovaných statistických výkazů je více než obsluhovaných knihoven a to v důsledku neevidence všech knihoven u Ministerstva kultury, za které se ale také zpracovává statistický výkaz. Statistické údaje slouží pro vypracování Přehledu činnosti veřejných knihoven Jihočeského kraje.

Jihočeská vědecká knihovna působí jako krajské vzdělávací centrum pro knihovníky Jihočeského kraje. Školení většinou zajišťují odborní pracovníci JVK. Z celkového počtu pořádaných vzdělávacích akcí a seminářů zastupují největší procento školení základů počítačové gramotnosti v rozsahu ECDL, financované z programu VISK 2. Dále je pro každý rok připraven nový seznam nabízených školení a to hlavně podle zájmu jednotlivých knihoven. Pravidelně se pořádají semináře Katalogizace podle pravidel AACR2R a Věcné zpracování. V minulých letech také proběhla školení Autorský zákon a jeho dopad na činnost knihoven; Internet pro knihovníky; Seminář k manažerským dovednostem pro ředitelky pověřených knihoven; Komunikace se čtenářem; ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou se konaly přednášky o překladové španělské a francouzské literatuře, a z Národní knihovny ČR byli zajištěni pracovníci pro školení seminářů Souborný katalog ČR a Služby veřejných knihoven. Materiály a prezentace z většiny školení jsou vystaveny v archivu na internetových stránkách JVK, takže se mohou vzdělávat i další případní zájemci a nejenom účastníci školení. Většinou se to týká dobrovolných knihovníků z neprofesionálních knihoven, kteří vykonávají práci v knihovně mimo svůj hlavní pracovní úvazek, který jim neumožňuje zúčastnit se školení v Českých Budějovicích v rámci jejich pracovní doby. V pověřených knihovnách v Táboře a Jindřichově Hradci se v minulých letech konala školení spojená se zaváděním regionálního automatizovaného knihovnického systému REKS od firmy Lanisus.

Výměnný fond je budován z dotací určených na regionální funkci, a představuje účinný způsob doplňování stálého fondu základních knihoven, které mají většinou značně omezený rozpočet na nákup knih a také ani prostorové možnosti jim neumožňují uskladňování rozsáhlejšího knihovního fondu. Na nákup výměnného fondu jde minimálně 25% finančních prostředků poskytnutých z dotace Jihočeského kraje. Výměnný fond buduje jak JVK, tak i knihovny pověřené. Standard u této služby předpokládá zapůjčení minimálně 60 svazků knih do každé knihovny ročně. Statisticky nejméně souborů na knihovnu půjčí Jihočeská vědecká knihovna, což je způsobeno nejvyšším počtem obsluhovaných knihoven.

Vynahrazuje to ale vyšším počtem svazků v souboru. Z dotace na regionální funkce doplňuje JVK částečně i fond regionálního oddělení, který poskytuje informace o regionu i pro základní knihovny. V roce 2007 bylo z dotace do regionálního oddělení zakoupeno 222 svazků v hodnotě 63 343 Kč.

Pomoc při revizi knihovního fondu nabízí JVK podle zájmu jednotlivých knihoven. Provozovatel knihovny je povinen provést revizi knihovního fondu jednou za pět let, pokud daný fond knihovny nepřesahuje velikost 100 000 dokumentů [ČESKO, 2001]. Některé obce provádějí revizi samy, u knihoven s malým úvazkem ale často požádají o pomoc JVK nebo pověřené knihovny. Revize a aktualizace fondu se často provádí při přechodu na automatizovaný knihovnický systém, při změně odpovědného knihovníka nebo při stěhování knihovny a úpravách řazení fondu.

Služba zpracování a nákupu knihovního fondu není v Jihočeském kraji příliš využívána. Zájem musí projevit přímo zřizovatelé knihovny a požádat o její plnění pověřenou knihovnu. Městské knihovny v Třeboni a Táboře pro některé své obsluhované knihovny fond pouze zpracovávají, městské knihovny v Dačicích a Jindřichově Hradci knihy zpracovávají i nakupují.

Ještě méně využívána je služba servisu automatizovaného knihovního systému. Ve většině případů zajišťuje servis přímo firma provozující daný systém. Pouze ve výjimečných případech poskytne servis AKS pracovník knihovny. Nejrozšířenější je tato služba u pověřené knihovny v Jindřichově Hradci.

3.7.1. Projekty v rámci regionálních funkcí

Projektům a grantům již byla věnována kapitola ., nicméně v této kapitole bych se ráda zmínila o specifickém projektu, který připravila Jihočeská vědecká knihovna a Jihočeský kraj. Platný knihovní zákon vyžaduje, aby všechny evidované knihovny u Ministerstva kultury byly do konce roku 2007 připojeny k internetu. Na podporu připojení knihoven k internetu připravilo Ministerstvo vnitra (původně Ministerstvo informatiky) projekt PIK = Projekt internetizace knihoven, jehož cílem bylo připojení všech knihoven k internetu pomocí nových přípojek a jejich bezplatný provoz po dobu tří let. Předpokladem pro získání dotace z tohoto programu bylo odpovídající vybavení výpočetní technikou. Pro malé knihovny a jejich zřizovatele to ale představovalo nemalý problém, jelikož obecní úřady přidělují na provoz knihovny jen velmi malé finanční prostředky, ze kterých nezbyvá mnoho peněz

na nákup výpočetní techniky. Knihovny v menších obcích a vesnicích přitom často fungují jako jediné informační a komunitní centrum obce.

V Jihočeské vědecké knihovně vznikl v roce 2005 návrh projektu „Projekt internetizace knihoven Jihočeského kraje“, který byl z důvodu jeho celkové rozsáhlosti nakonec podán Jihočeským krajem. Cílem projektu bylo pomoci všem knihovnám, které ještě nebyly připojeny k internetu, a vybavit je potřebnou výpočetní technikou (PC, tiskárna). JVK připravovala podklady pro vypracování projektu, zjišťovala zájem u obcí a rozesílala potřebné dokumenty na příslušné obecní úřady. Z oslovených 320 obcí se jich zapojilo 221, což představuje 255 knihoven. Následně byly uzavřeny partnerské smlouvy mezi Jihočeským krajem, Jihočeskou knihovnou a jednotlivými obcemi. Na základě výběrového řízení byla vybrána agentura RERA (Regionální rozvojová agentura jižních Čech), která vypracovala studii proveditelnosti, a následně byla podána žádost o dotaci ze Strukturálních fondů Evropské unie do Společného regionálního operačního programu (SROP), opatření 2.2 Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech. Na jaře 2006 byla schválena dotace ve výši přibližně 13 500 000 Kč. Kraj tuto částku předfinancoval ze svého rozpočtu a až následně proběhlo vyúčtování z fondu Evropské unie na základě uznatelných nákladů.

Pro dodání výpočetní techniky byla vybrána firma AutoCont, zakoupeno bylo 259 počítačů, z nichž pět dostala JVK a po jednom počítači každá zúčastněná knihovna. V červenci a srpnu probíhala jejich instalace a rozvoz do jednotlivých knihoven. S obecními a městskými úřady byly podepsány smlouvy o výpůjčce PC na pět let, po jejichž uplynutí bude počítač převeden z majetku Jihočeského kraje do majetku obce. V rámci projektu knihovny získaly PC sestavu značky DELL, jejíž součástí je jednotka DELL Optiflex GX620 MiniTower s příslušenstvím (klávesnice, myš, reproduktory) a včetně operačního systému MS Windows XP Home, programu pro vypalování Decode, antivirového programu Grisoft AVG a volně šiřitelného softwaru vhodného pro knihovny. Součástí sestavy je také monitor DELL 17” a tiskárna DELL 1710 [ŠVÍKOVÁ, 2007]. Každá knihovna měla povinnost zúčastnit se školení práce s počítačem a internetem, které také bylo hrazeno ze získané dotace a které zajišťovala firma UNIPLEX. Harmonogram opět zajišťovala JVK, školením prošlo 92% knihoven, hranice pro uznání EU byla 90%. Knihovny na viditelném místě umístily informační cedule označující PIAP = Public Internet Access Point = Místo s veřejně přístupným internetem. Zároveň JVK sledovala připojování

knihoven k internetu pomocí PIKu. Projekt internetizace knihoven Jihočeského kraje je udržitelný do roku 2011, v současné době se kontroluje plnění smluvních podmínek v jednotlivých knihovnách, zda je počítač skutečně veřejně přístupný a viditelně označený logem PIAP.

Díky tomuto projektu a projektu PIK je, nebo v nejbližší době bude, v Jihočeském kraji k internetu připojeno 546 knihoven, což představuje 99% všech jihočeských knihoven. Připojeny jsou všechny profesionální knihovny a 415 neprofesionálních [HÁJKOVÁ, 2008b]. Zůstává 14 knihoven, které o připojení neuvažují. Osm z nich patří pod obecní úřady zřizující více knihoven, z nichž alespoň jedna připojení má. Těchto 8 knihoven se stane pobočkami knihovny s připojením. Podle knihovního zákona pobočky připojení k internetu mít nemusí. Ve zbylých šesti knihovnách nemají zřizovatelé zájem o připojení knihovny k internetu.

Projekt internetizace knihoven Jihočeského kraje byl velmi úspěšný, ale primárně byl určen pro malé neprofesionální knihovny. Proto se JVK rozhodla na něj navázat dalším projektem – Portál jihočeských knihoven, který by se věnoval profesionálním knihovnám. Síť profesionálních knihoven Jihočeského kraje tvoří celkem 83 knihoven, včetně JVK a knihoven pověřených, souhlas s účastí na projektu vyslovilo 75 knihoven. Všechny jsou vybaveny výpočetní technikou, jsou připojeny k internetu a kromě dvou využívají automatizovaný knihovní systém. Informace o nich, o jejich službách, provozní době a hlavně o jejich fondu (dohromady cca 3 000 000 svazků), však nejsou dostatečně zveřejněny. Vlastní webové stránky má pouze 19 knihoven. Hlavním cílem projektu Portál jihočeských knihoven je tedy vytvoření internetových stránek všech profesionálních knihoven, na kterých by zveřejňovaly aktuální informace o svých službách a fondu a začaly by poskytovat online služby pro své čtenáře včetně zajištění přístupu k online katalogu. Pro vytvoření www stránek mohou převážně menší knihovny využít šablony webu, kterou vytvořila Knihovna města Hradce Králové a která byla v roce 2007 oceněna jako Knihovna roku v kategorii Informační počin. Součástí projektu je také vytvoření souborného katalogu fondů profesionálních knihoven, který by spravovala JVK. Zapojené knihovny získají z dotace upgrade AKS, modul umožňující vystavení katalogu na internetu, modul umožňující přenos záznamů do souborné databáze a PC server [HÁJKOVÁ, 2008a].

Pokud se celý projekt podaří zrealizovat, čtenáři získají informace o celé síti jihočeských knihoven a snadno naleznou požadovaný dokument, v jaké knihovně je dostupný rovnou s odkazem na její stránky. Pro knihovny se usnadní poskytování služeb MVS,lepší se jejich vzájemná propojenost a celkově se zvýší kvalita poskytovaných služeb. V současné době proběhlo dotazníkové šetření mezi knihovnami a čtenáři, které zjišťovalo spokojenost s poskytovanými službami a MVS, a předpokládaný přínos projektu. Výsledky byly předloženy Radě Jihočeského kraje a Krajskému zastupitelstvu. Byl vytvořen projektový záměr a schválen rozpočet na předfinancování projektu. Realizace celého projektu by měla proběhnout v letošním roce. Garantem projektu je Jihočeský kraj, odbornou spolupráci zajišťuje Jihočeská vědecká knihovna. 27. března 2008 proběhlo první informativní setkání přihlášených knihoven o stavu projektu. Nyní se čeká na vypsání vhodných programů v rámci Strukturálních fondů Evropské unie.

4. Perspektivy knihovny

Budoucnost a další rozvoj knihoven lze jen velice těžko předpovídat. Nikdo netuší, co se všechno může přihodit v následujících letech nebo i dnech, jak se změní politická a ekonomická situace, zájem čtenářů, nebo co si usmyslí matka příroda. S určitou jistotou lze snad jediné tvrdit, že Jihočeská vědecká knihovna bude i nadále vedoucí knihovnou Jihočeského kraje, co se týče kvality služeb a velikosti knihovního fondu, a stále bude zastávat funkci krajské knihovny. Určitou představu o jejím dalším vývoji si je možné učinit podle jejích předběžných plánů do budoucna a podle navržené Koncepce rozvoje Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích do roku 2010. Některé z cílů se již podařilo naplnit, např. kompletní poskytování služeb online nebo nové vybavení počítačové učebny. Některé se naplňují neustále – zavádění nových informačních a komunikačních technologií, navazování kontaktů se školami nebo zajišťování regionálních funkcí. A některé cíle stále čekají na svou realizaci. Mezi nimi je i navázání bližší spolupráce s Jihočeskou univerzitou. Její studenti hojně využívají služeb knihovny, a přesto ze strany univerzity nebyl projevěn větší zájem o spolupráci a případnou koordinaci doplňování fondu knihovny dle požadavků jednotlivých kateder a profesorů. Neujala se ani myšlenka vytvoření jedné velké společné knihovny nebo alespoň umístění v jediné budově. Jihočeská univerzita nemá centrální knihovnu, každá fakulta si zajišťuje knihovní služby sama. Tyto problémy by ale měly být vyřešeny v roce 2009. V areálu univerzity byla dne 2.4.2008 zahájena stavba Pavilonu filozofické fakulty, rektorátu a univerzitní knihovny. Nedojde tedy sice k bližšímu propojení s Jihočeskou vědeckou knihovnou, ale určitě se zlepší služby pro studenty. Měly by zde vzniknout prostory s volným výběrem, nová počítačová učebna a celkově se zvýšit počet míst určených k prezenčnímu studiu. Výstavba nové knihovny by měla být impulsem pro vzájemnou spolupráci s JVK a vzájemné doplňování v poskytovaných službách.

4.1. Nová budova JVK

Studijní část Jihočeské vědecké knihovny sídlí od roku 1989 v budově po zrušeném Muzeu dělnického revolučního hnutí. Tato budova nebyla z architektonického hlediska původně navržena pro knihovnu, jsou zde široké chodby a schodiště a místnosti spíše vhodné pro výstavy a expozice než pro sklady

knih a studovny. I přes tyto značně limitující možnosti dokázala JVK maximálně a vhodně využít celou budovu. V současné době představuje problém spíše nedostatek dalšího volného prostoru, v podstatě všechny místnosti jsou již obsazené a není žádné volné místo pro zavádění nových služeb. Jelikož nedošlo k bližší spolupráci s Jihočeskou univerzitou ohledně výstavby nové společné budovy, začala JVK sama uvažovat o rozšíření stávajících prostor.

Objevilo se již několik návrhů, v žádném z nich ale není naplánována výstavba úplně nové samostatné budovy. Před pár lety tady již sice takový návrh byl, knihovna by byla bývala postavena na velice výhodném místě v centru města. Vše ale zůstalo pouze ve fázi prvotního nápadu. Jelikož i budova na Lidické má velice dobré umístění, prostorové problémy knihovny by měla vyřešit přístavba, která by k ní byla připojena z boku. První návrh počítal jen s přístavením jednopatrové budovy, kde by vznikla část s volným výběrem. Následně se přidalo druhé patro pro novou studovnu se samostatnými klidovými místy, i se studijními místy určenými pro větší skupiny čtenářů. Prozatím konečný návrh představuje třípatrovou budovu, třetí patro by bylo vyhrazeno pro pořádání výstav a různých kulturních akcí, vznikl by zde víceúčelový vzdělávací sál s kapacitou až 100 míst a také speciální oddělení pro handicapované. V okolí knihovny se počítá i s postavením několika parkovacích míst, v současné době nemají čtenáři v podstatě možnost u knihovny zaparkovat. Všechno je ale pouze ve fázi předběžných návrhů a příprav.

4.2. Návrhy na rozšíření služeb

Po domluvě s PhDr. Milenou Černou a PhDr. Květou Cempírkovou bude tato kapitola obsahovat několik osobních návrhů na rozšíření služeb pro čtenáře Jihočeské vědecké knihovny. Vycházela jsem především ze svých vlastních zkušeností jako čtenáře JVK a také z porovnání známých knihoven a jejich služeb. Jako inspirace mi posloužily také připomínky několika osob z mého okolí, ať už čtenářů nebo z nějakého důvodu právě nečtenářů.

➤ Kavárna

Jihočeská vědecká knihovna se svými dvěma hlavními pobočkami uspokojuje mnoho různých potřeb svých uživatelů. Lidová knihovna nabízí díky velkému zastoupení beletrie možnost příjemného trávení volného času a relaxace. Vědecká část slouží jako studijní a informační centrum, kde uživatelé mohou

získat potřebné informace důležité z jejich profesního hlediska, dalšího vzdělávání nebo studijních účelů. Velká část dokumentů je ale určena pouze k prezenčnímu studiu, takže čtenáři jsou nuceni kolikrát strávit v knihovně mnoho hodin. Ze své vlastní zkušenosti vím, že produktivita práce po delší době značně klesá a že je velice příjemné mít možnost si alespoň na chvíli odpočinout, „provětrat se“ a mít možnost dojít si koupit něco malého k pití nebo k jídlu, aniž by se muselo odcházet z budovy knihovny a hledat někde v jejím okolí možnost občerstvení.

Při plánování nové přístavby k budově na Lidické by stálo za zvážení vyhradit prostor i pro zřízení malé kavárny, kam by si čtenáři mohli zajít a chvíli odpočinout, posedět a nabrat nové síly.

Vybudování kavárny by se ale nemuselo týkat pouze budovy na Lidické. V Eggertově vile Na Sadech by mohli čtenáři, potažmo i nečtenáři, spojit návštěvu knihovny s příjemným posezením a přečtením denního tisku. Ve zbylých pobočkách by se mohly zavést alespoň nápojové automaty.

➤ Doručování poštou/poslíčkem

Mnohokrát jsem se setkala se situací, že lidé nechodí do knihovny, protože na to prostě nemají čas. Do práce odejdou ještě před samotným otevřením knihovny a domů se vrací večer, když už je zavřeno. V některých knihovnách je sice doručení poštou možné po předchozím osobním zavolání, ale není to plně dostačující. Řešení by představovala možnost zvolit si způsob doručení již při samotném objednávání knihy v elektronickém katalogu. Po vybrání konkrétního titulu a před odesláním objednávky by uživatel zaškrtnl jeden ze způsobů doručení, např.:

- osobní vyzvednutí
- doručení poštou na kontaktní adresu (doporučený balík)
- doručení poslíčkem do vlastních rukou na uvedenou adresu: ...

Takto by si čtenář mohl nechat doručit knihy i do práce a nebyl by nucen navštívit knihovnu pro jejich osobní vyzvednutí. Tyto nadstandardní služby by byly pravděpodobně poskytovány za příplatek, většina vytížených lidí by ho ale byla ochotna zaplatit.

➤ **Vracení knih**

S půjčováním knih souvisí také jejich vracení. Vrátit knihy je možné pomocí pošty – každodenně do knihovny přicházejí balíky s knihami, které jsou následně odečteny ze čtenářského konta. Uživatelům by se dále mohlo vyjít vstříc tím, že by dokumenty mohli vracet na jakékoli pobočce, nejenom tam, kde si je půjčili. Z provozního hlediska by to znamenalo větší zatížení pro knihovnu, každodenně by se musely vrácené knihy převážet do správné pobočky. Je to ale jedna z možností, jak ještě více uživatelům zpříjemnit a usnadnit využívání služeb knihovny.

Jinou alternativu by představovalo, umožnit vrátit knihy z jiných poboček alespoň v sobotu v budově na Lidické, která je jako jediná o víkendu otevřena.

➤ **Hodnocení knih**

V posledních letech nastal obrovský rozvoj internetu a služeb poskytovaných online. Uplatňují se nové přístupy při tvorbě internetových stránek, uživatelé se stávají aktivními tvůrci obsahu. Obecně se tento trend označuje jako Web 2.0. Od něj se odvodil termín Library 2.0, který aplikuje tyto přístupy v prostředí knihoven. Jedná se o možnosti hodnocení knih čtenáři, vytváření diskusních skupin nebo zapojení RSS kanálů pro informace o novinkách. A právě umožnění hodnocení knih od samotných čtenářů by bylo velice užitečné. Samozřejmě za podmínky, že by se zapojilo dostatečné množství uživatelů. Hodnocení od jednoho čtenáře by nemuselo být považováno za relevantní.

➤ **Anotace u knih**

Pokud by se nezavedlo hodnocení od čtenářů, mohl by se alespoň záznam v elektronickém katalogu propojit s anotací knihy od nakladatele. Čtenář by tak získal určitou představu o obsahu knihy rovnou při hledání v OPACu (resp. IPACu). Jako přídavek by se mohl připojit i náhled obálky nebo titulního listu.

5. Závěr

Jihočeská vědecká knihovna má za sebou již dlouhou historii. Stala se přirozeným informačním a kulturním centrem Českých Budějovic, nabízejícím všem obyvatelům města rovné příležitosti pro další vzdělávání a vhodnou alternativu pro trávení volného času. Jako krajská knihovna se významně podílí na rozvoji regionální sítě knihoven v Jihočeském kraji. Koordinuje jejich vzájemnou spolupráci a napomáhá jejich dalšímu rozvoji poskytováním odborné pomoci a konzultací. Jako městská knihovna Českých Budějovic přispívá k celkové vzdělanosti obyvatel, provází je od jejich prvních krůčků do knihovny a do světa pohádek, přes školní referáty a seminární práce, až po další profesní vzdělávání.

Její další vývoj závisí na mnoha okolnostech. Některé ovlivnit nemůže, přesto se na vytváření své vlastní budoucnosti může z velké části aktivně podílet. I nadále by měla nabízet vysoký standard všech poskytovaných služeb, sledovat nové trendy v oblasti knihovnictví, používat moderní výpočetní techniku a především se orientovat na čtenáře a jeho potřeby. Jak již bylo řečeno na počátku: „*Knihovna bez čtenářů je věc mrtvá a nicotná.*“ A platí to i nadále. Hlavním posláním jakékoli knihovny je uspokojovat informační potřeby uživatelů, a nebo jim alespoň ukázat cestu, jak hledané informace získat.

Cílem bakalářské práce bylo podat ucelený přehled o současném stavu Jihočeské vědecké knihovny, zmapovat její činnost a aktivity a nabídnout celkový pohled na ni jako na vědeckou knihovnu s městskou funkcí. Zaměřila jsem se především na její služby, akce pro veřejnost a na události, které významně zasáhly do jejího chodu a činnosti.

Úvodní kapitola byla věnována stručné historii Jihočeské vědecké knihovny. Nastíněny byly okolnosti jejího vzniku v roce 1885, období po vydání prvního knihovnického zákona a činnost mezi oběma světovými válkami. Dále bylo popsáno období do roku 1989, počátky automatizace, až po její dnešní stav z hlediska počtu čtenářů a dokumentů.

V další kapitole jsem se zaměřila na současný stav JVK z pohledu jejího materiálního, finančního a personálního zajištění. Přiblíženo bylo také budování speciálních fondů a následky srpnových povodní z roku 2002. V neposlední řadě byl popsán přechod na nový knihovnický systém ARL, jeho průběh a problémy implementace.

Třetí kapitola představuje jádro celé práce. Zabývala jsem se zde službami, které JVK poskytuje pro své čtenáře. Přiblíženy byly informační služby, včetně nových internetových stránek a vytváření digitálního archivu. Několik stránek jsem rovněž věnovala službám pro handicapované, publikační činnosti a spolupráci s jinými knihovnami. Pro širokou veřejnost pořádá Jihočeská vědecká knihovna velké množství nejrůznějších akcí, zajišťuje exkurze, výstavy a různé besedy a společná odpoledne. Uvedena byla také činnost JVK jako krajské knihovny zajišťující regionální funkce.

V závěru jsem nastínila další plány Jihočeské vědecké knihovny do budoucna ohledně stávající budovy na Lidické a předložila jsem i několik vlastních návrhů na možné rozšíření služeb.

V této bakalářské práci jsem se snažila přiblížit činnost významné knihovny, kterou Jihočeská vědecká knihovna bezesporu je. Jako jedna ze třinácti krajských knihoven zaujímá důležité místo v celé knihovní síti České republiky. Pokud se i nadále bude orientovat na čtenáře a pro své zaměstnance zajistí vhodné pracovní prostředí a budou zde pracovat odborní zaměstnanci s pozitivním přístupem ke své práci, projeví se to i na celkové kvalitě poskytovaných služeb a spokojenosti čtenářů. Aby zde i nadále vládla stejná příjemná přátelská atmosféra jako doposud.

6. Seznam použité literatury

120 let veřejné knihovny v Českých Budějovicích : 1885–2005. 2005. Sestavila Květa Cempírková. Redakce Marie Koldová. České Budějovice : Jihočeská vědecká knihovna, 2005. 66, [50] s.

BÍLEK, Radovan. 1985. *Státní vědecká knihovna v Českých Budějovicích jako regionální knihovnicko-informační centrum*. Praha, 1985. 136 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce Dagmar Mertová.

BROŽEK, Aleš. 2002. V českobudějovické vědecké knihovně. *Ikaros* [online]. 2002, roč. 6, č. 9 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/1053>>. URN-NBN:cz-ik1053. ISSN 1212-5075.

CELBOVÁ, Iva; VOJTÁŠEK, Filip. 2001. Zástupci veřejných knihoven po roce opět v Dílně. *Ikaros* [online]. 2001, roč. 5, č. 5 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/762>>. URN-NBN:cz-ik762. ISSN 1212-5075.

CEMPÍRKOVÁ, Květa. 1986. *100 let Státní vědecké knihovny v Českých Budějovicích : 1885-1985*. Graf. úprava Jiří Müller. 1. vyd. České Budějovice : Jihočeské nakladatelství, 1986. 89, [48] s.

CEMPÍRKOVÁ, Květa. 2002. Co voda vzala a dala : anketa s knihovnicí ze zaplavených knihoven. *Čtenář : měsíčník pro knihovny*. 2002, roč. 54, č. 11, s. 316-321. ISSN 0011-2321.

CEMPÍRKOVÁ, Květa. 2004. Draze zaplacené zkušenosti jihočeských knihovníků. *Ikaros* [online]. 2004, roč. 8, č. 1 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/1521>>. URN-NBN:cz-ik1521. ISSN 1212-5075.

CEMPÍRKOVÁ, Květa. 2005. Knihovny a velká voda. Rozhovor Eva Veselá. *Místní kultura*. 2005, roč. 15, č. 5, s. 6. Dostupný také z WWW: <http://mistikultura.cz/files/mk2005_05_0.pdf>. ISSN 1211-7994.

CEMPÍRKOVÁ, Květa. 2007. Kohoutí kříž : cesta k získání odborných informací v Jihočeské vědecké knihovně. *Čtenář : měsíčník pro knihovny*. 2007, roč. 59, č. 4, s. 115-116. ISSN 0011-2321.

CEMPÍRKOVÁ, Květa. 1981. *Vznik, vývoj a perspektivy Státní vědecké knihovny v Českých Budějovicích*. Praha, 1981. 185 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce Dagmar Mertová.

CEMPÍRKOVÁ, Květa; JEDLIČKOVÁ, Petra. 2003. Se skvělými zaměstnanci se můžeme s ledasčím dobře poprat - nejen s následky srpnových povodní. *Ikaros* [online]. 2003, roč. 7, č. 2 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/1288>>. URN-NBN:cz-ik1288. ISSN 1212-5075.

Česko. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky*. Dostupný z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/01_index.htm>.

Česko. 2000. Zákon č. 129 ze dne 12. dubna 2000 o krajích. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1765-1782. Dostupný také z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2000/sb038-00.pdf>>.

Česko. 2001. Zákon č. 257 ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 98, s. 5683-5688. Dostupný také z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2001/sb098-01.pdf>>.

HÁJKOVÁ, Zuzana. 2008a. Portál jihočeských knihoven. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.cbvk.cz/files/regionfce/vzdelavani/03-portal.ppt>>.

HÁJKOVÁ, Zuzana. 2008b. Připojení knihoven Jihočeského kraje k internetu : stav k lednu 2008. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.cbvk.cz/index.php?lang=&s=deska&pg=tiskove_zpravy>.

HOUŠKOVÁ, Zlata. 2003. Státní cena Knihovna roku poprvé udělena. *Ikaros* [online]. 2003, roč. 7, č. 11 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/1512>>. URN-NBN:cz-ik1512. ISSN 1212-5075.

HOUŠKOVÁ, Zlata; PILLEROVÁ, Vladana. 2007. *Služby knihoven pro zdravotně znevýhodněné : výsledky průzkumu* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, 2007 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/docs/Handicap_vysledky_pruzkumu.doc>.

Jednotná informační brána [online]. 2007. Praha : Národní knihovna ČR; Ústav výpočetní techniky Univerzity Karlovy, c2007 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://info.jib.cz/>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2008a. *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008, aktualizováno 31.3.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.cbvk.cz/>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2006a. *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, c2006, aktualizováno 2005-10-25 [cit. 2008-02-18]. 120 let veřejné knihovny v Českých Budějovicích 1885-2005. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/vyroci/vyroci.php>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2006b. *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, c2006, aktualizováno 2007-05-15 [cit. 2008-02-18]. Historie. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/knih/hist.php>>.

Jihočeská vědecká knihovny (České Budějovice, Česko). 2003a. Koncepce zajišťování regionálních funkcí v knihovnách Jihočeského kraje do roku 2010. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2003 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW:

<http://www.cbvk.cz/files/regionfce/reg_fce/koncepce_zajistovani_regionalnich_funkci_v_knihovnach_jihoceskeho_kraje_do_roku_2010.pdf>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2003b. Koncepce rozvoje Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích do roku 2010. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2003 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <http://cbvk.cz/files/dokumenty_knihovny/koncepce_rozvoje_JVKCB_do_roku_2010.pdf>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2008b. Organizační řád Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.cbvk.cz/files/dokumenty_knihovny/organizacni_rad.pdf>.

Jihočeská vědecká knihovny (České Budějovice, Česko). 2008c. Přehled činnosti knihoven Jihočeského kraje v roce 2006. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.cbvk.cz/files/regionfce/reg_fce/Prehled_cinnosti_2006.pdf>.

Jihočeská vědecká knihovny (České Budějovice, Česko). 2008d. Výkon regionálních funkcí v knihovnách Jihočeského kraje v roce 2002-2007. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.cbvk.cz/index.php?lang=&s=knihovny&pg=regionalnifunkce>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2002. Výroční zpráva za rok 2001. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2002 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/knih/rozb2001.php>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2003c. Výroční zpráva za rok 2002. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2003 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/knih/rozb2002.php>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2004. Výroční zpráva za rok 2003. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2004 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/knih/rozb2003.php>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2005. Výroční zpráva za rok 2004. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2005 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/knih/rozb2004.php>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2006c. Výroční zpráva za rok 2005. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České

Budějovice : JVK České Budějovice, 2006 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://cbvk.cz/knih/rozb2005.php>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2007. Výroční zpráva za rok 2006. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2007 [cit. 2008-02-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.cbvk.cz/knih/rozb2006.pdf>>.

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). 2008e. Výroční zpráva za rok 2007. In *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice : JVK České Budějovice, 2008 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.cbvk.cz/knih/rozb2007.pdf>>.

Jihočeský kraj. 2008. *Grand Biblio : časopis pro čtenářskou veřejnost – o knihách ze všech stran*. 2008, roč. 2, č. 3, s. 24-32. ISSN 1802-3320.

Jihočeši hlásí škody za jedenáct milionů. 2002. *Haló noviny*. 2002, roč. 12, č. 11. ISSN 1210-1494.

MAREŠ, Jan; KAREŠ, Ivo. 2008. *Kohoutí kříž : šumavské ozvěny [`s Hohnakreiz : des Waldes Widerhall]* [online]. České Budějovice : Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, 2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.kohoutikriz.org/>>.

MESADA : občanské sdružení [online]. 2007. Písek : MESADA, 2007 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesada.eu/>>.

NEJEZCHLEBOVÁ, Jana; POJEROVÁ, Kateřina; SKOLKOVÁ, Linda; VAVŘÍKOVÁ, Lucie. 2007. Zpráva z konference Knihovny současnosti 2007. *Ikaros* [online]. 2007, roč. 11, č. 10 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/4349>>. URN-NBN:cz-ik4349. ISSN 1212-5075.

PAVLICOVÁ, Libuše. 2001. Elektronické informační zdroje pro knihovníky. *Ikaros* [online]. 2001, roč. 5, č. 12 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/880>>. URN-NBN:cz-ik880. ISSN 1212-5075.

Ptejte se knihovny [online]. 2008. Praha : Národní knihovna ČR, c2008 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.ptejteseknihovny.cz/>>.

ŠVÍKOVÁ, Lída. 2007. Re: PIK [elektronická pošta]. Message to: Krátká. 1 Březen 2007 [cit. 2008-04-02]. Osobní komunikace.

VISK : veřejné informační služby knihoven : program ministerstva kultury [online]. 2005. Praha : Národní knihovna České republiky, 2005 [cit. 2008-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://visk.nkp.cz/>>.

VRBENSKÁ, Františka. 2004. Knihy vzkříšené. *Ikaros* [online]. 2004, roč. 8, č. 9 [cit. 2008-02-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/1766>>. URN-NBN:cz-ik1766. ISSN 1212-5075.

7. Přílohy

Seznam příloh

1. Obrazová příloha.....	II
1.1. Budova na Lidické.....	II
1.2. Budova Na Sadech.....	VII
1.3. Pobočky.....	X
1.4. Zlatá Koruna.....	XIII
1.5. Sklady.....	XIV
1.6. Povodně.....	XVI
2. Diplom Knihovna roku v kategorii významný počin 2003.....	XX
3. Celoknihovní statistika služeb za rok 2007.....	XX
4. Rozpočet JVK za rok 2007.....	XXI
5. Knihovní fond Jihočeské vědecké knihovny k 31.12.2007.....	XXII
6. Statistické ukazatele výkonu regionálních funkcí 2007.....	XXII
7. Vybrané tituly z Ultra*Netu.....	XXIII
8. Vybrané výstavy pořádané v letech 2001–2007.....	XXIV
9. Výpis z obchodního rejstříku.....	XXVII
10. Samostatná příloha – katalog výstavy Jídlo jako krásné umění	

Hlavní budova knihovny na Lidické

Jihovýchodní pohled na budovu a okolní park

Výpůjční pult

Elektronické katalogy

Výstavní prostory u čtenářských katalogů

Bibliograficko-informační služba a studovna

Klidová studovna BIS

Oddělení periodik

Hudební oddělení a posluchárna

Regionální oddělení

Počítačová studovna

Výstavní prostory

Budova Na Sadech

Západní pohled na budovu

Oddělení pro dospělé

Studovna a internet

Dětské oddělení

Pobočka Vltava

Pobočka Suché Vrbné

Pobočka Suché Vrbné

Pobočka Rožnov

Pobočka Čtyři Dvory

Klášter Zlatá Koruna

Studovna Zlatá Koruna

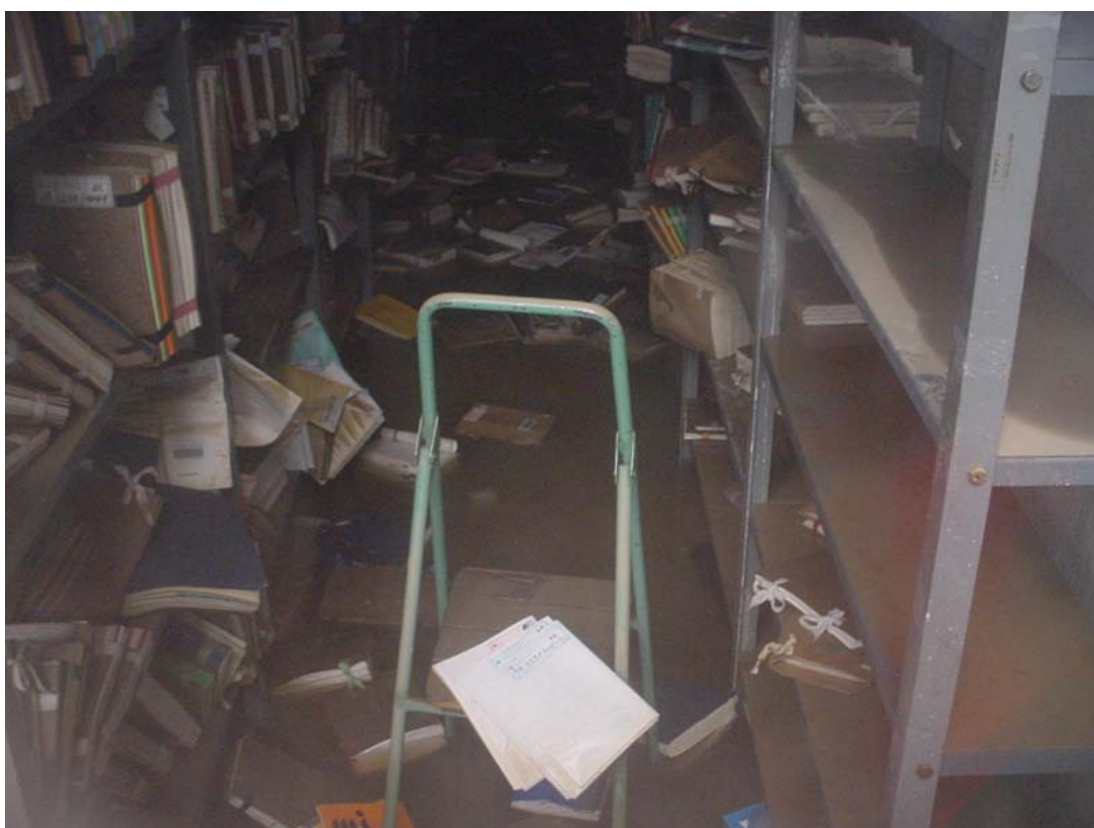
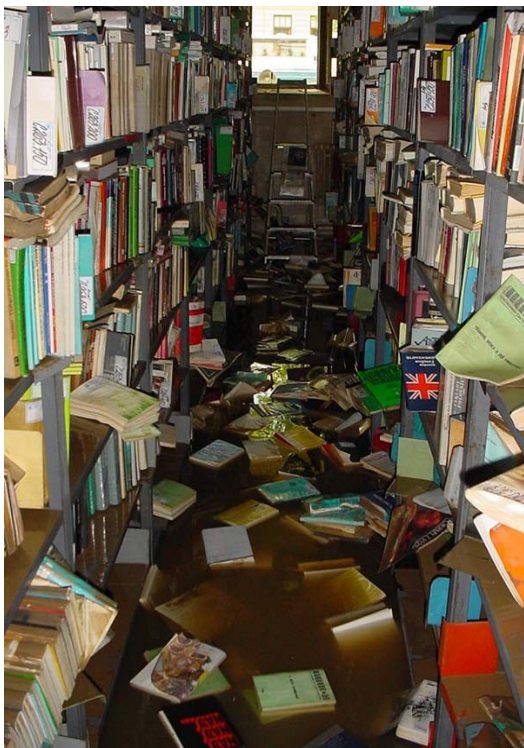
Trezorová miestnosť

Sklad knih Na Sadech

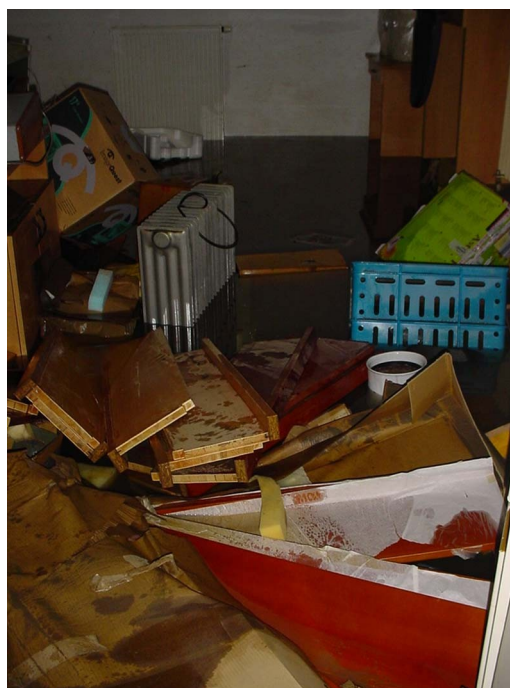
Nový sklad knih v Kněžských Dvorech

Povodně – budova na Lidické

První úklidové práce

Budova Na Sadech

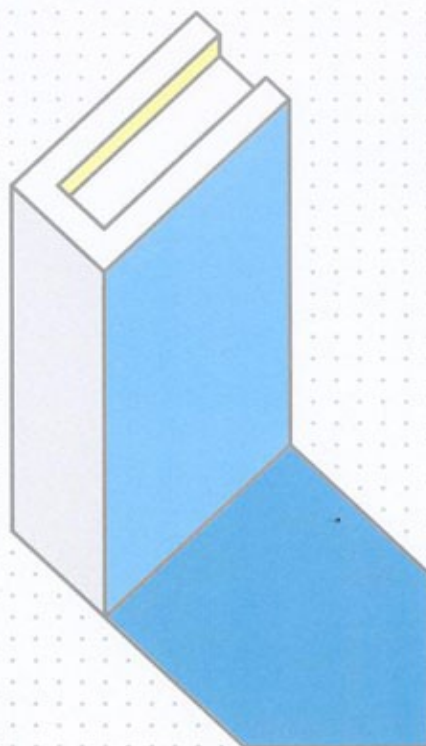
Budova Na Sadech

Čištění regálů od bahna

Likvidace zatopených knih

Ministerstvo kultury České republiky

Cenu **Knihovna roku 2003** v kategorii

významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb
uděluji

Jihočeské vědecké knihovně v Českých Budějovicích
za vydání elektronické knihy „Kohoutí kříž“

ministr kultury

V Praze dne 7. 10. 2003

Diplom udělený JVK za elektronickou knihu Kohoutí kříž

Celoknihovní statistika za rok 2007

Počet čtenářů s platnou registrací:	18 861
do 15 let:	2 568
Návštěvníci:	271 576
Výpůjčky v odboru služeb celkem:	833 026
MVS:	1 603
Rešerše (počet/záznamů):	74/2218
Exkurze SŠ, VŠ:	304
K právnímu řízení předáno případů:	177

Struktura a výše prostředků poskytnutých JVK v roce 2007 v Kč

Činnost/Program	Neinvestiční prostředky	Investiční prostředky	Zdroj financování
Příspěvek na provoz	37 639 000		KÚ JK
Příspěvek na spoluúčast ke grantům	388 300		KÚ JK
Regionální funkce knihoven	2 788 000		KÚ JK
Program VISK 2	329 000		MK ČR
Program VISK 5	490 000		MK ČR
Program VISK 9	22 000		MK ČR
Příspěvek na nákup knihovního fondu	50 000		ÚM ČB
Příspěvek na rekonstrukci skladu v Kněžských Dvorech		15 000 000	KÚ JK
CELKEM	41 706 300	15 000 000	

Náklady na hlavní činnost

Položka	Skutečnost v Kč	% k celkovým nákladům
Materiál	6 232 826	14,3
Energie	2 048 997	4,7
Oprava a údržba	1 412 366	3,2
Cestovné	164 155	0,6
Ostatní služby	3 728 274	8,6
Osobní náklady	24 530 911	56,3
Jiné osobní náklady	106 756	0,2
Odpisy	5 283 253	12,1
CELKEM	43 507 538	100,0

Výnosy z hlavní činnosti

Čtenářské registrační poplatky a zamluvenky	1 206 596
Poplatky z prodlení	542 251
Reprografické práce uživatelům	142 109
Poplatky za internet	9 234
Přijaté úroky	155 173
Pronájmy	242 290
Ostatní výnosy	44 177
CELKEM	2 341 830

Knihovní fond Jihočeské vědecké knihovny k 31.12.2007

Knihovní jednotky	Stav k 31.12.2006	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31.12.2007
Knihovní jednotky celkem	1 324 542	27 008	219 058	1 132 492
knihy celkem	1 022 511	19 062	122 710	918 863
<i>z knih naučná</i>	823 605	10 038	52 113	784 923
<i>z knih krásná</i>	328 453	9 024	70 597	266 880
zpracovaná periodika	123 631	3 417		127 048
ostatní dokumenty	172 484	4 529	96 348	80 665
z toho:				
rukopisy	506	1	0	507
mikrografické	1 178	0	0	1 178
kartografické	6 249	157	0	6 406
hudebniny	21 433	221	1 484	20 170
zvukové	21 021	3 147	804	23 364
<i>z toho CD</i>	6 181	455	106	6 530
<i>z toho maq.kazety</i>	2 269	13	698	1 584
<i>z toho gramodesky</i>	12 571	2 679	0	15 250
zvukově obrazové	99	415	0	514
obrazové	0	507	0	507
elektronické	333	7	0	340
normy	18 747	34	0	18 781
patenty	94 060	0	94 060	0
drobné tisky	8 858	40	0	8 898
malý inventář	10 675	864	0	11 539
docházející periodika	2 212			2 212

Statistické ukazatele výkonu regionálních funkcí 2007

Pověřená knihovna	Počet knihoven s pobočkami	Počet statistik	Počet konzultací	Počet metodických návštěv	Pomoc při aktualizaci a revizi	Výměnný fond	Přírůstek výměnného fondu	Počet souborů	Počet svazků v nich
České Budějovice	136	159	616	215	27	91 524	3 597	131	23 950
Český Krumlov	48	45	147	225	9	32 701	2 699	232	17 647
Dačice	21	20	149	60	3	6 670	894	120	6 558
Jindřichův Hradec	81	84	407	363	22	12 368	2 616	204	7 672
Milevsko	19	22	155	32		16 528	874	87	2 451
Písek	63	67	244	112	6	23 393	1 920	173	7 431
Prachatice	47	50	339	146	10	21 369	1 718	112	6 321
Strakonice	84	94	244	155	15	25 429	2 739	102	13 030
Tábor	103	117	352	351	11	30 760	4 622	200	25 498
Třeboň	17	20	150	47	2	4 552	1 214	41	3 084
CELKEM	619	678	2 803	1 706	105	265 294	22 893	1 402	113 642

Vybrané tituly z Ultra*Netu

Astronomie

Astro 2001 – Báječný vesmír
Astro 2001 – Jak vesmír funguje?

Encyklopedie vesmíru

Solar Systém Explorer

Výuka jazyků

Anglicko-český slovník

Angličtina – slovíčka

Cínový vojáček – hra (Aj, Fr, Nj, Ru)

LM Dangerous Journey

Popelka – hra (Aj, Fr, Nj, Ru)

Databáze

Mezinárodní desetinné třídění

PSČ ČR

Velká encyklopedie EU

Děti – encyklopedie

Cesty lesem

Svět – výuka zeměpisu

Děti – výuka hrou

Abeceda zvířátek

Císařovy nové šaty

Čím budu

Klubíčko

Obrázky z českých dějin a pověstí

Stvoření světa

Zoo

Děti – výukové programy

Báječný svět letadel

Chytré dítě – matematika

Diktáty s piráty

Lidské tělo

Encyklopedie

Česká multimediální encyklopedie

Informace pro každého

Malá encyklopedie náboženství

Ottův slovník naučný

Universum

Encyklopedie osobností

ARTOPEDIA – světové malířství

Evropané

Kdo byl k kdo v našich dějinách

Skladatelé světové hudby

World Biographical Index

Evropská unie

Ahoj Evropo

Smlouva o ústavě pro Evropu

Film a divadlo

Český lev 1993-1999

Truhla Járy Cimrmana

Historie

300 nejkrásnějších historických

památek ČR

Bohemia I-II

České starožitnosti a sběratelství

Erbovní listiny

Kronika 20. století

Řády, medaile a vyznamenání

Jižní Čechy

Bavorsko, Čechy a sůl

Jihočeská univerzita v ČB 1991-2001

Mapy regionu

Písek – řeka vypravuje

Povodně ČR – srpen 2002

Šumava

Knihovnictví

Inforum 1994-2004

Informační studia a knihovnictví

v el.textech I.

ISSN Compact

Literatura

Česká knihovna

Josef Škvorecký

Kohoutí kříž

Lexikon české literatury

Oborové encyklopedie

Autoškola – testy

Člověk a závislost

Hudební nástroje

Léčivá příroda

Myslivecká encyklopedie

Pravopisná pravidla

Vinařský slovník

Právní knihovna

EPK – daně

EPK – ozbrojené sbory

EPK – pracovní právo

EPK – ústavní právo

EPK – životní prostředí

Průvodce

Kam v Praze s dětmi

Regiony ČR – Karlovy Vary

Venezie – Benátky

Společenské hry

Člověče, nezlob se

Mlým

Šachy

Výpočetní technika

Digitální video a fotografie

Excel 7.0

Slovník výpočetní techniky

Vybrané výstavy pořádané v letech 2001–2007

Datum	Název	Autor	Téma
2001			
leden-březen	Delta DUNĀRII	L. Tříška	fotografie
únor	Květiny	J. Zvánovec	akvarely
duben	Když věda dostihne umění		fotografie
červen	ROSA – světový den životního prostředí		
listopad	Ohlédnutí	K. Kakuška	obrazy
říjen-leden 2002	Vracet se domů	J. Vyčichlo	fotografie
2002			
březen	Barevný Nippon	Z. Hucková	fotografie
duben	Z historie francouzského komiksu	JVK ČB	Dny francouzské kultury
květen	Město bludného kamene aneb koukejte se s námi	ZŠ Dukelská	výtvarné práce
červen	Kousavé koláže	A. Mertlová	koláže
říjen-listopad	Povodeň – srpen 2002	JVK ČB	fotografie
listopad	Ochrana krajinného rázu	OS Jihočeské	fotografie,

	Blanského lesa	matky	propagační materiál
prosinec	Libri Rari Atque Pulchri	JVK ČB	významné přírůstky do fondu JVK
2003			
leden	Návrat ke krajině	A. Špáta	fotografie
leden-duben	Exlibris	J. Váchal	exlibris
květen	Pocta Derainovi	M. Tříška	kresba, poezie
červen	Židovská literatura v českých zemích	Goethe Institut Praha	knihy, plakáty
září	Město – místo pro lidi	P. Baran	fotografie
stálá expozice	Místa setkávání	JVK	literární výstava – Zlatá Koruna
2004			
leden	Novoročenky na rok 2004	Květa Cempírková	novoročenky
květen-srpen	Evropské knihy v JVK	JVK	knihy, graf. listy
květen-červenec	Místa blízká mému srdci	J. Loudát	fotografie
červen	Co rok dal 2003–2004	Biskupské gymnázium	výtvarné práce
listopad-prosinec	Příběh sedláka Raitera	CALLA	fotografie
2005			
	Neziskové organizace	JVK	
	Canada		fotografie
	Stifter 2005	JVK	knihy, fotografie
	Exlibris jihočeských výtvarníků	JVK	exlibris
	120 let knihovny	JVK	
	Knížní vazba		
2006			
únor	MESADA	MESADA	fotografie
březen	Kaligrafie	RNDr. Giboda	kaligrafie
duben	Knížní vazby J. Svobody	JVK	krásná kniha
červen	Nobelova cena B. von Suttner	převzatá výstava	historie
září	Den bez aut – 22. září	ROSA	fotografie
listopad	(Re)generace	J+S Loudatové	fotografie
2007			
leden	Stopy lidského hospodaření v krajině	Daphne	
únor	Mokřady	ENKI	
březen	Jihočeská lidová	Mgr. Luniacek	

	architektura		
duben	Slovensko bratří Čapků	JVK	
květen	Alternativní energetické zdroje	OS Jihočeské matky	
červen-srpen	Knižní ilustrace, obrazy	V. Boukal	
září-říjen	Sigmund Freud – Odhalení 21. století	Rakouské kulturní forum	
říjen	Kůň terapeut		Výsledky soutěže dětských kreseb
prosinec	Problematika AIDS	p. Louženský	
prosinec	Jídlo jako krásné umění	JVK	Knižní vazby

Výpis z obchodního rejstříku

V ý p í s

z obchodního rejstříku, vedeného
Krajským soudem v Českých Budějovicích
oddíl Pr, vložka 119

Datum zápisu: 24. listopadu 2001

Název: Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Sídlo: České Budějovice, Na Sadech 26-27, PSČ 370 59

Identifikační číslo: 000 73 504

Právní forma: Příspěvková organizace

Předmět činnosti:

- Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích (dále jen knihovna) je veřejnou knihovnou s univerzálními knihovními fondy, která poskytuje veřejné knihovnické a informační služby s cílem zajistit všem bez rozdílu rovný přístup k informacím. Je střediskem kulturních, vzdělávacích a informačních služeb pro město a jihočeský region s tradiční orientací na obory charakterizující region jižních Čech.

Knihovna je krajskou knihovnou, je součástí systému veřejných knihoven a zabezpečuje regionální funkce spočívající v koordinační, odborné, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti.

Knihovna zabezpečuje občanům a institucím všeobecný a rovný přístup ke kulturním hodnotám a odborným informacím obsaženým v knihovních a informačních fondech, případně prostřednictvím nových informačních technologií. Je střediskem knihovnických, bibliografických a informačních služeb a v souladu s tím metodicky vede činnosti ostatních knihoven v kraji a plní regionální funkce.

1. Buduje a zpracovává knihovní fondy, které získává povinným výtiskem, nákupem, dary a výměnou, včetně mezinárodní výměny publikací v souladu s Úmluvou o mezinárodní výměně publikací. Takto získané informační dokumenty, odborně zpracovává, uchovává, chrání a zpřístupňuje.
2. Ukládá a eviduje povinné výtisky na všech nosičích dokumentů.
3. Doplnuje národní, regionální a zahraniční literaturu v kontextu ekonomického, sociálního, kulturního a historického vývoje regionu a to na všech nosičích informací s ohledem na univerzální i specifické potřeby uživatelů knihovny a v souladu s vývojem technologií.
4. Zpřístupňuje knihovní dokumenty z knihovního fondu knihovny nebo prostřednictvím mezi knihovních služeb.
5. Poskytuje ústní, bibliografické, referenční a faktografické informace a rešerše.
6. Zprostředkovává informace z vnějších informačních zdrojů, zejména informací ze státní správy a samosprávy.
7. Umožňuje přístup k vnějším informačním zdrojům pomocí

11. Uskutečňuje kulturní, poznávací a kulturně společenské akce spojené s veřejným předvedením (zpřístupněním) autorských děl ve smyslu autorského zákona.
12. Pořádá výstavy (soutěže, přehlídky).
13. Pořizuje, vytěžuje a zužitkovává databáze ve smyslu autorského zákona.
14. Regionální funkce zabezpečuje na základě smlouvy s veřejnými knihovnami nebo obcemi a s městy a kraji.
 - Knihovna plní regionální funkce a vykonává další činnosti na úrovni kraje:
 - a) je centrem poradenských a vzdělávacích služeb pro oblast knihovnictví a bibliografie, organizuje semináře a porady knihovnických a bibliografických pracovníků
 - b) řeší zásadní i teoretické a praktické otázky v oblasti knihovnictví a bibliografie z hlediska potřeb a požadavků veřejnosti s specializace knihovny
 - c) je koordinačním centrem ediční knihovnické a bibliografické činnosti, zpracovává a vydává knihovnické, informační, bibliografické publikace, případně jiné publikace z oboru knihovnictví a informatiky
 - d) je centrem meziknihovnických služeb
 - e) je knihovnickým a informačním střediskem pro badatele z historických knihovnických fondů
 - f) poskytuje ze svých knihovnických fondů kopie dle platných právních předpisů pro potřeby uživatelů
 - Knihovna může rozvíjet vnitrostátní a mezinárodní spolupráci s knihovnami za účelem výměny zkušeností a metod práce - vystavuje svůj elektronický katalog na Internetu na své webové stránce.

Předmět podnikání:

- Pronájem nebytových prostor, bez poskytování jiných než základních služeb, na dobu 12 měsíců bez souhlasu zřizovatele
- Pronájem nebytových prostor, bez poskytování jiných než základních služeb, na dobu delší než 12 měsíců se souhlasem zřizovatele

Statutární orgán:

ředitelka: PhDr. Květa Cempírková, r.č. [REDACTED]
České Budějovice, Na Sadech 26-27, 370 04
den vzniku funkce: 24.listopadu 2001

Jménem organizace jedná ředitel v rámci oprávnění daných zřizovací listinou. Ředitel se za organizaci podepisuje tak, že k otisku razítka příspěvkové organizace připojí svůj vlastnoruční podpis.

----- Správnost tohoto výpisu se potvrzuje -----

Krajský soud v Českých Budějovicích

Číslo výpisu: 24166/2006

